

Kurkijokelainen

Kurkijokelaisen, hiitolaisen ja karjalaisen hengen vaali ja ajankohtaisten kysymysten selvittäjä

Nro 37 • Perjantaina 16. syyskuuta 2005

56. VUOSIKERTA

Irtonumerohinta 2 € (sis. alv 22 %)

Hannele Rouhiainen ja Leena Salonen Niutasen riutalla Lumivaaran Kalksalossa. Mitkä maisemat ja ilma kuin morsian!

Kuin ”Herran kukkarossa”

Kun suunnittelimme tämän kesän Karjalan-matkaa, oli meillä mielessä neljä käyntikohdetta: Kurkijoella Tervu ja Pohjiin kylä sekä Lumivaarassa Kalksallo ja Kumolan Hangasjärvi. Putuksen Hannun ja Tukian Laurin avustuksella matkastamme tuli unelmien täyttymys, ainutlaatuinen elämys.

Kalksalossa

Yövyimme Raholan koululla. Heti ensimmäisenä aamuna ilma näytti keuhkaisen lämpimältä ja tyyneeltä, joten pystyimme toteuttamaan Kalksalon ja Tervun matkan.

Venäläiset ovat rakentaneet datsan Tervun kirkkokalliolle ja sulkeneet puomein tien, jota pitkin vielä neljä vuotta sitten kuljimme Pärtylinmäen juurelle Poutasen niemeen. Nyt ainoa keino päästä kotipaikalle oli mennä veneellä.

Hannu oli järjestellyt asiat niin, että Lopotissa oli aamulla vene valmiina Kuuppalaan menijöille. Meille kolmelle eli Rouhaisen Hannelelle ja Paavolle sekä minulle oli toinen vene Tervun Hovin rannassa. Veneeseen astuessani huomasi heti, että täällä matkalla ei tarvitsisi soutaa, sillä varabensakanisteri oli mukana. Istuimille oli levitetty pellavapyyhkeet.

Koska polttoainetta oli, viiletimme aika vauhtia kohti Kalksaloa. Koska Laatokassa oli vesi korkeal-

la, toivoimme, että voisimme ajaa Kiiskansalmen kautta. Toive osoittautui turhaksi. Näimme kyllä Kiiskan suun, mutta kuski ohjasi venettä eteenpäin kiertäen Mykrimyksen saaren.

Tunsin jo kaukaa Kotasaaren, äitini kotisaaren. Hetkessä ohitimme Laivaasaaren, ja pian Riutta kohosi edessämme. Oikeaan paikkaan Niutasen lahdelta venekuski osasi meidät jättää, vaikka yhteistä kieltä ei ollutkaan. Käsimerkein selvitimme, että aioimme kiivetä ylös Riutalle. Kuski pudisteli päätään ja katseli pystysuorana edessä ko hoavaa ”seinää”.

Koska olimme juhannusviikkoa, kuvittelimme, että heinikko ei olisi vielä kovin korkeaa, mutta mitä vielä. Koiranputki kasvoi Poutasen pellossa ainakin yhtä komeana, jos ei vieläkin komeampana kuin kotosuomessa. Kun olimme tutkineet rakennusten rauniot, lähdimme pellon ja metsän rajaa pitkin kulkemaan ja etsimään sopivaa kohtaa, mistä voisi kivuta ylös Riutalle. Kalksalon-kirjan mukaan palitteet eli kallioaskelmat ovat sijainneet lähellä Hannelen isoisän Eino Poutasen taloa.

Riutassa oli myös vähän loivempi ja matalampi kohta, jota sanottiin ”rautveräjäksi”. Sitä kautta kulkeminen onnistui hevosiltakin. Jonkin matkaa kuljetuamme riutta aleni ja uskalsim-

me yrittää ylös. Paavo ja Hannele nuorina ja ketterinä kiipesivät vaivatta ylöspäin. Ja perässä tulin minäkin välillä nelinkontin ja puista tukea ottaen. Mutta ei aikaakaan, kun olimme ylhäällä.

Taivalsimme siellä ylhäällä takaisinpäin Poutasen talon kohdalle. Kulminen oli nyt helppoa. Voi niitä maisemia! Helmelänselkä oli edessämme, ja puiden takana siinteli aava Laatokka. Tätä näkyä olimme kauan kaivanneet. Lopultakin se oli edessämme. Puut ovat kasvaneet vuosikymmenien ajan ja peittivät näkyvyyttä. Valamon kullattu kupoleita emme nähneet, mutta entinen tien pohja ja sarkaojien paikat Poutasen ja Saikkosen pelloilla näkyivät selvästi.

Kun Hannele siinä maisemia ihastellessamme lauloi ”Karjalan kunnailla”, liikutus ja voimakas kotona olon tunne valtasi mielen. Takaisin tullessamme löysimme vanhan polun, sitä pitkin matka taittui nopeammin ja helpommin. Polun varrella näkyi vanhaa piikkilanka-aitaa. Alhaalla ihastelimme vielä kauniita ketokukkia. Venekuski odotteli meitä rannassa viädäkseen meidät toiselle Poutaselle.

Tervussa

Kun vene karahti Poutasen niemen saunarantaan, kapusin nopeasti rinnettä ylös. Siinä ne olivat pai-

koillaan: tuvan kivijalka ja kotirappunen. Katselin ympärilleni. Sireeni kukki valtaisesti. Juhannusruusu aukeaisi juuri juhannukseksi. Navetan kivijalka oli ennal-

Ville Rouhaisen talo Pohjiin kylässä. Venäläismummo asuu siinä ja on huolehtinut talosta ja pihapiiristä, jossa suomalaisilta jääneet sireenit edelleen kukoistavat.

Sivuillamme TÄNÄN mm.

Karjalan Liiton perinnekeruu3
Elisenvaara 20.6.19444
Vieraita Loimaalla5
Kurkijoen Ihojärvellä 1990-2004 .. 6-7
Suurjuhlat Michiganissa9
Välirauhan Viipuri Lahdessa 11

TOIMITUS on poikkeuksellisesti KIINNI tänään 16.9. Toimittaja on Kurkijoella.

Seuraavat Kurkijokelaiset ilmestyvät 23.9., 7.10., 21.10., 4.11., 18.11.

laan. Sen sisään kasvanut koivu on vuosi vuodelta suurempi.

Yksi ukko Paavon istutamista omenapuista sinnittelee puolittain hengissä. Kirsikkapuut ovat villiintyneet, ja niistä näki, että syksyllä tulisi hyvä sato. Marjapensaat ja karviaiset olivat edelleen hengissä ja täynnä raakileita. Kotitammia oli ja on tietysti edelleen niin valtava, etten ole sel-laista muualla nähnyt. Lehdetkin olivat yli 30 cm pitkiä.

Astelin kellarin ohi rantaan. Tutussa nuotiopaikassa Paavo paistoi makkaraa. Täälläkin rannat ruoittuvat. Muutama kurjenmiekka oli enää kukassa. Pulahdimme

Hannelen kanssa uimaan. Vesi oli vielä raikkaan viileää. Kun kuljeskelin yksinäni isäni kotitanhuvilla, minulla oli vahva tunne, että minä olin kotona. Se tunne viipyi minussa monta päivää.

Keräilin mukaani tälläkin kertaa pieniä tultaisa: kiviä, tiiliskivenpaloja, pienen kuusentaimen, tammenlehtiä, sireenin oksia. Poislähtöämme joudutti veneen ilmestyminen rantaan. Siinä oli kolme miestä, joista kahdella oli virkapuku. He juttelivat hetken kuskimme kanssa ja jäivät lähistölle kalastelemaan. Kuskimme sanoi: ”Poli-

JATKUU SIV 8

16.9.2005

Myrskyn jälkeen

Olen lähdössä Kurkijoelle. Kolmeen vuoteen en olekaan käynyt, joten on mielenkiintoista nähdä, mitä muutoksia siellä on viimeisten vuosien aikana tapahtunut. Kurki-Hotelli on palanut, ja majoitus tapahtuu Raholan koululla. Kirkon kivijalan sisäpuolelle on alettu rakentaa. Vätikässä Kojonsaareen pääsee autolla, mikäli sitten yleensäkin sinne saa mennä.

Moni asia on muuttunut, mutta moni asia on vielä samoin kuin noin 60 vuotta sitten. Muutokset ovat olleet Suomen puolella valtavia, joten on aina silloin tällöin mielenkiintoista kurkata, millaista meillä saattaisi olla, jos kehitys olisi melkein pysähtynyt. Siinä yksi Kurkijoella käyntien viehätysistä.

Laatokan rannalla asuneet ja asuvat ovat tottuneet arvaamattoman ”meren” käyttäytymiseen. Välillä Laatokka on tyyni ja rauhallinen, mutta hetkessä se saattaa raivota ja nostaa yli viidenkin metrin aallot. Silloin ei ole hyvä olla vesillä. Ei myöskään olisi ollut järkevää rakentaa asumuksia alavalle rannalle, ja tuskin niin on missään tehtykään.

Kukaan tuskin olisi edes ajatellut padota itselleen lisää rantaa esimerkiksi Vätikässä tai Terijoella. Tun-

tuu mahdottomalta ajatella, että Alankomaissa ja nyt niin kovin kuuluisaksi tullessa New Orleansissa USA:ssa niin on tehty ja vieläpä rakennettu sinne pysyvät asumukset. Kuten Hannu Kojo kertomuksesaan keskiaukeamalla kertoo, useat kurkijokelaiset talot on tehty kalliolle. Ehkä se on ollut sitä talonpoikaisjärkeä: eipä ainakaan rakennus vajoa eikä routa pääse sitä vääntämään.

Voi olla vaikea ymmärtää, vaikkakin median välityksellä me saamme nähdä ja kuulla reaaliaikaisesti noista tapahtumista, mikä murhenäytelmä tuollainen koko kaupungin hävitys voi sadoille tuhansille yksittäisille ihmisille ja perheille olla. Voimme ehkä verrata sitä 60 vuoden takaiseen evakkojemme asuttamiseen.

Miten kodin menettämisestä pääsi ja pääsee yli? Ei siitä aina pääsekään. Osataanko USA:ssa ottaa huomioon ihmisen pohjaton ikävä hänen menettäessään maailman parhaimman paikkansa, kotinsa? Voimme vain toivoa niin. Meidän kokemuksistamme voisi olla paljon opittavaa, tuntuu vain siltä, että yhdysvaltalaiset ovat kovin ylpeitä ottamaan apua vastaan.

Raija Hjelm

”Myrskybongaus on lisääntynyt Suomessakin rajuilmojen lisääntyessä.”

Kuolleita

Rakas äitimme, mumminne ja isomumminne

Helmi NENONEN

o.s. Vuohelainen

* 2.7.1914 Hiitola

† 5.9.2005 Outokumpu

Kaivaten

Hannu ja Riitta

Tuija, Kalevi, Paula ja Riikka

Simo ja Elina

Markku ja Marja-Leena

Ville, Titta ja Leevi

Matti, Eeva ja Katri

sukulaiset ja ystävät

Kun Luojamme niittää kypsää viljaa ja noutaa matkaajan väsyneen, kun sydän lämpöinen sammuu hiljaa, oisko aihetta muuhun kuin kiitokseen?

Siunaus toimitettu 10.9.2005 läheisten läsnä ollessa.
Kiitos kaikille Helmiä hoitaneille.

Rakas puolisoni, siskomme

Suoma Lydia AHOKAS

o.s. Kiiski

* 26.11.1921 Elisenvaara

† 26.8.2005 Savonlinna

Taas valo viiltää taivaan rantaa, se päivän yöstä erottaa.
On tullut aika pois se antaa, jota niin paljon rakastaa.
Sen järjellä me ymmärrämme: kun toinen lähtee, toinen jää.
- Hyvää matkaa, hyvää matkaa, kulje kanssa enkelten, hyvää matkaa, hyvää matkaa, sinua paljon rakastin.

Viljo

Kaija

Heikki perh.

Aatos ja Aune

Jukka ja Terttu perh.

Tiina ja Matti perh.

Aulis ja Raija

Riitta ja Carla

Marjut ja Eero perh.

Sukulaiset ja ystävät

Rakkaamme saatettiin haudan lepoon lähiomaisten ja ystävien saattelemana. Kiitos osanotosta.

Kustantaja ja julkaisija: KURKIJOKI-SÄÄTIÖ

www.kurkijoki.fi

Toimitusneuvosto: Kurkijoki-Säätiön hallitus

Toimitus: Päätoimittaja Raija Hjelm
ja kaikki Kurkijokelaisen ystävät

Konttori: Koulukuja 7, 32200 Loimaa
Avoinna: Tiistaisin ja perjantaisin klo 9–14
puh./fax (02) 762 2551, matkapuh. 050-521 3336

Lakon tai muun ylivoimaisen esteen takia ilmestymättä jääneistä numeroista ei suoriteta korvausta. Lehden vastuu ilmoituksen jättämisestä tai julkaisemisesta sattuneesta virheestä rajoittuu enimmillään ilmoituksesta maksetun hinnan palauttamiseen.

ILMOITUSHINNAT: (Kaikki ilmoitukset)

Etusivu 60 centtiä/mm + alv 22 %

Muut sivut 45 centtiä/mm + alv 22 %

Säännöllisistä ja jatkuvista ilmoituksista huomattava alennus. Väri-ilmoitukset sopimuksen mukaan. Puhelimitse annettuihin ilmoituksiin sattuneista virheistä lehti ei vastaa. Ilmoitusaineistojen jättöaika: keskiviikko klo 16 mennessä.

Lehti ilmestyy pääasiassa joka toinen perjantai. Painosmäärä 2000 kpl.

TILAUSHINNAT:

vuosi 35 euroa
6 kk 20 euroa
3 kk 12 euroa
Pohjoismaat 39 euroa
Muualle 46 euroa

E-mail: toimitus@kurkijokelainen.inet.fi
Tilinumero: LSÖP 523900-4897

Sivunvalmistus: Etusivu Frontpage, Loimaa
Paino: Satakunnan Painotuote Oy, Kokemäki

ISSN 0782-5668

Muistettavaa

Elisenvaaran marttakerho kokoontuu ma 19.9. klo 12 Soililla, Peltäjämaentie 22. Yhteislähtö Kalevalankadulta klo 11.45.

Lappeenrannan Kurkijokelaiset.

Aloitamme syksyn kokoontumiset su 2.10. klo 13 Siiri Horttanaisella, Koulukatu 34 A 26, Lappeenranta. Tervetuloa.

Haapasen Hautaustoimisto

TÄYDELLINEN HAUTAUSPALVELU
Puh. 762 2700 ja 762 2857

Heimolinnankatu 16, 32200 Loimaa

Liikeajan jälkeen Reunanen puh. 762 2700
Matkap. 0500 531 814, 050 561 0547

HAUTAKIVET

Vuodesta 1921
luotettavaa ja yksilöllistä palvelua

LOIMAAN KIVI
PUHELIN (02) 760 511

Hartaus sunnuntaiksi 18.9.
18. sunnuntai helluntaista

Vapaus rakastaa

Kaksi joutsenta lipuu hiljalleen pitkin sinisen järven selkää. Alkusyksyn maisemassa levolliset joutsenet tuovat mieleen menneen kesäloman väljyyden ja kiireettömyyden. Valkealla olemuksellaan ne piirtävät kuvan vapaudesta ja rakkaudesta. Ne muistuttavat siitä, että olemiseen itsessään kätkeytyy ihmisenkin vapaus ja rakkaus.

Joutsenia katsellessa ja menneen kesän vapautta muistellesi mietin, mihin kaikkeen itseni alkavana syksynä sidon. Mielenkiintoiset haasteet ja uudet virikkeet voivat viedä mukanaan ihan huomaamatta. Toisaalla taas liian tiukat aikataulut ja ylisuuret vaatimukset taluttavat lyhyessä ja kurkkua kuristavassa talutushihnassa.

Vapauden kaipuulla on syvät juuret ihmisen sielunmaisemassa. Aikana, joka vaatii paljon ja vetää meitä moneen suuntaan, tuo kaipuu vain syvenee. Vapaus onkin yksi aikamme iskusanoja. Siitä kiinni pitäessämme podemme samalla sitoutumisen pelkoa ja vaikeutta. Se näkyy niin ihmissuhteissamme kuin alati vaihtuvissa ilmiöissä. Vapauden tunteissamme onkin paljon sellaista, joka osoittautuu kuplaksi. Moni asia elämässämme ei sittenkään ole itsenäisen valinnan tulos, vaan niiden takana ovat ajan trendit tai ihmisten mielipiteet.

Se, mitä yrittää väkisin työntää ovesta sisälle, karkaa usein takakautta ulos. Pelkästä henkilökohtaisen vapauden tavoittelustakin tulee kahle. Se voi tuoda hetkellisiä onnen tunteita, mutta sitoo emmen pitkää yksinäisyyteen ja juurettomuuteen. Tupa jääkin tyhjäksi.

Sellaiset ihmiset, jotka ovat olleet vapaita rakastamaan, ovat jääneet elämään ihmisten mieliin. Ulkonaiset olosuhteet ovat saattaneet olla täysin vastakkaisia tällaiselle elämänasenteelle. Jopa keskellä vihaa tai ihmisten hätää on kuitenkin löytynyt sellaista sisäistä vapautta, jonka varassa rakastaa ja sitoutua.

Jeesus Kristus tuli tekemään meistä vapaita. Hän tuli päättämään meidät omilla suorituksilla pärjäämisen pakosta ja ihmisten asettamista rajoituksista, sillä niiden keskellä ei viihdy olemisen ja elämisen vapaus. Tuon vapauden hintana on Kristuksen ristinmuotoinen rakkaus. Siksi vapaus löytyy rakkaudesta ja siihen Kristus meidät sitoo.

Rakkaus ei etsi vain omaansa, vaan sitoutuu toisenkin hyvään. Todellinen vapaus on rakastamisen vapautta ja sitoutumisen rohkeutta. Joutsenetkin nauttivat vapaudestaan yhdessä.

Tiina Reinikainen

Kirjoittaja on Joensuun seurakuntayhtymän oppilaitospappi.

NIMIPÄIVÄT

pe 16.9. Hilla, Hille, Hellevi, Hillevi
la 17.9. Aili, Aila
su 18.9. Tyyne, Tytti, Tyyni

ma 19.9. Reija
ti 20.9. Varpu, Vaula
ke 21.9. Mervi
to 22.9. Mauri

Onks tietoo KYSYMYKSET?

1. Minä vuonna Suomi liittyi Euroopan unioniin?
2. Mikä joki virtaa Rooman halki?
3. Mikä on Kuun keskimääräinen etäisyys Maasta?
4. Kuinka paljon Suomessa on asukkaita?
5. Kuka on Länsi-Suomen läänin maaherra?
6. Minkä niminen on islamilainen vastine kristittyjen Isä meidän –rukoukselle?
7. Mitä sanonta ”intiaani-kesä” tarkoittaa?
8. Minä vuonna ensimmäinen neuvostoliittolainen turistibussi saapui Suomeen?
9. Milloin ja miten YK:n pääsihteeri Dag Hammarskjöld kuoli?
10. Paljonko Suomessa oli asukkaita vuonna 1920?

Rippikoulumuistoja 53 vuoden takaa

Kerronpa hiukan, mil-laista oli 1950-luvulla, kun tulin rippikouluikään. Piti olla 15 vuotta täyttänyt, ennen kuin pääsi rippikouluun. Eikä se ollut sillä selvä. Maalla ainakin oli tapana pitää joka vuosi lukinkerit, vuorotellen isommis-sa taloissa. Siihen tarvittiin iso pirtti, että monen kylän väki mahtui.

Muistelen, että ruokaakin olisi tarjottu ja kahvia tietenkin seitsemän sortin kanssa. Pappi puhui, virsiä veisattiin.

Kaikkien rippikouluun pyrkijöiden oli osallistuttava kuulusteluihin. Meitä tentattiin raamatunhistoriasta, ja katekismus oli tietysti osattava myös. Muulle väelle pappi teki kysymyksiä samalla lailla. Peloteltiin, ettei pääse rippikouluun, jos ei osaa vastata papi-
pin tekemiin kysymyksiin.

Kyllä siinä vähän jännitti, kun kaiken kansan kuul-

len tentattiin. Helpotuksen huokaus pääsi, kun selvisi onnellisesti kysymyksistä. Kaikki sentään hyväksyttiin rippikouluun. Olisikin ollut melkoinen häpeä, jos olisi hylätty. Silloin osattiin vielä hävetäkin.

Kävimme rippikoulua syksyllä kaksi viikkoa ja keväällä toiset kaksi, tytöt ja pojat erikseen. Rippikoulu pidettiin kirkossa. Jumalanpalveluksissa oli käytävä. Pastori piti raamattutun-nit, kanttori laulatti virsiä.

Meillä oli kaksi kantto-ria, toinen oli vanhempi mies ja toinen nuori ja ko-mea. Me tytöt oltiin tietysti ihastuneita tähän nuorempaan. Virsiä laulettiin pal-jon.

Meitä oli kolme vähän villiä tyttöä kimpassa. Yh-dessä keksittiin pikku jek-kuja. Kerran oli taas kant-torin tunti tulossa. Menim-me urkuparvelle, mikä oli kiellettyä. Luulimme, että

vanha kanttori oli vuorossa eikä huomaa mitään. Oli käyty kipsalla ostamassa limsaa ja munkkeja. Syötiin kaikessa rauhassa. Sitten huomasimme, että nuori kanttori seiso i penkin pääs-sä, ei puhunut mitään, kat-soi vain meitä. Kyllä meni syömiset äkkiä penkin alle ja nolotti. Hyvin siitä sen-tään selvittiin, eikä tainnut olla ainut temppu, mitä teh-tiin.

Ripille päästiin aika-naan. Yhdessä poikien kanssa harjoiteltiin ehtool-liselle menoa. Juhannus oli rippijuhlien aikaa silloin. Meitä oli 112, melkoinen sakk i kerrallaan.

Olimme 16-vuotiaita. Tuli lupa mennä tansseihin ja sitten, kun se aika koitti, naimisiin. Nyt uskaltaa jo tunnustaa, että tuli kyllä käytyä tansseissa ennen ri-pille pääsyäkin. Se oli sel-laista silloin 1950-luvulla.

Anja

Missä Supposet?

Irja Janhonen (vas.), Antti Supponen, Maire Niemelä, Kauko Supponen, Lauri Supponen ja Erkki Supponen kuvattuna Petäjavedellä kesällä 1941.

Kuvassa olevat Suppo-sen pojat Antti, Erkki, Kau-ko ja Lauri sekä kuvasta puuttuvat Aune ja Vieno Supponen olivat talvisodan jälkeen vuosina 1940-41 siirtolaisina Petäjavedellä

Hirvimäen talossa. He oli-vat kotoisin Kurkijoelta.

Kuva on otettu kesällä 1941. Kuvan lähettäjä Unto Tikkanen toivoo näin leh-temme välityksellä löytä-vänsä tai ainakin saavansa

tietää kyseisten veljesten kohtaloista.

Unto Tikkasen osoite on Tähtiniemenraitti 2, 41900 PETÄJÄVESI ja puhelin-numero (014) 853 154.

Sanan Voimaa

- 16.9. Hän yksin on kuole-maton, hän asuu valossa, jota ei voi lähestyä. Hän-tä ei yksikään ihminen ole nähnyt eikä voi näh-dä. Hänen on kunnia ja ikuinen valta. Aamen. 1 Tim. 6:16
- 17.9. Yksi ainoa on lainsaa-taja ja tuomari, hän, jolla on valta pelastaa ja valta tuomita kadotukseen. Mutta mikä sinä olet tuomitsemaan lähim-mäisesi? Jaak. 4:12
- 18.9. Minä tahdon aina asua sinun luonasi, minä etsin sinun siipiesi suojaa. Ps. 61:5
- 19.9. Niin kauan kuin olen maailmassa, minä olen maailman valo. Joh. 9:5
- 20.9. Abraham ei ollut epäuskoinen eikä epäillyt Jumalan lupausta, vaan sai voimaa uskostaan. Room. 4:20
- 21.9. Kukin antakoon sen mukaan kuin on mieles-sään päättänyt, ei vasta-hakoisesti eikä pakosta, sillä iloista antajaa Ju-mala rakastaa. 2 Kor. 9:7
- 22.9. Alati sinä olet ilomme lähde, sinä olet uskoll-i-nen, sinä annata meille menestyksen. Ps. 89:17

Haluaisin tietää juuristani

Mummoni ei ole juuri ääneen muistellut mennei-tä. Pappani kuoli jo vuonna 1939. Isäni oli Karjalassa asuessaan niin pieni lapsi, ettei hänellä ollut siitä pal-joa muistoja. Pappani isän nimi oli Tuomas Laalo.

Toivon Kirvulaisten, jot-ka tunsivat Impi o.s. Ranta-laisen tai Väinö Laalon, ot-tavan minuun yhteyttä.

Kristiina Laalo
Palosuontie 6 B 10
90800 OULU
Puh. 050-571 9863

Karjalaisuus ja muuttuva Suomi

Karjalan Liiton perinnekeruu 18.6.2005–31.5.2006

Karjalan Liiton lähi-vuosien toimintateema-na on Karelianismi, karjalaisuus, Suomi. Toimintateemaan liittyen liitto järjestää perinnekeruun, jolla kootaan tietoa siirto-karjalaisten kokemuk-sista, erityisesti karja-laisten elämästä kau-pungeissa ja karjalais-ten vaikutuksesta yhteiskunnassa.

Yli 400 000 siirtokarja-laisen asettuminen uusille asuinsijoille sodan jälkeen oli mittava ponnistus, joka on herättänyt huomiota kansainvälisestikin. Yli 60 vuoden takaisia kokemuk-sia, evakkojen tuloa ja ensi-kokemuksia on monin ta-voin tallennettu ja tutki-muksissa analysoitu.

Nyt halutaan saada tietoa erityisesti siitä, millaista karjalaisuus oli ja on Suo-messa toisen maailmanso-dan jälkeen. Päähuomio kohdistetaan Suomen kau-pungistumiseen ja sen myö-tä muuttuneeseen yhteis-kuntaan karjalaisten näkö-kulmasta. Keruun avulla kootaan tietoa siitä, miten elämä karjalaisena koettiin kaupungissa, millä tavoin karjalaisuus siellä ilmeni tai millaisen roolin karjalaiset omaksuivat yhteiskunnalli-sina vaikuttajina.

Elämää kaupungeissa

Perinnekeruun aihetta voidaan tarkastella seura-a-vista näkökulmista. Monen siirtokarjalaisen evakkotie vei jossain vaiheessa kau-punkiin. Miten ja miksi? Millaisia muistoja on muu-tosta uuteen kotikaupun-kiin? Millaisiksi karjalais-tulokkaiden arki ja juhla muotoutuivat kaupungissa? Millaisia olivat asunnot, työpaikat, naapurit ja har-rastukset kaupungissa? Mitä tuttuja tapoja koti-Karjalasta säilyi, mitä uutta omaksuttiin kaupungissa?

Poikkesivatko kaupunki-en ja maaseudun karjalaiset jollain tavoin toisistaan esi-merkiksi elämäntavoiltaan? Miten sukuyhteyksiä yllä-pidettiin ja mitä ne merkit-sivät kaupunkioiloissa? Onko karjalaisuus näkynyt uudessa kotikaupungissa tai muissa suomalaisissa

kaupungeissa ja jos, niin miten? Miten karjalaisyh-teisöt (yhdistykset, kerhot ja seurata) syntyivät kaupun-keihin? Miten kaupungeis-sa elävät ja asuvat jälkipol-vet ajattelevat vanhempien-sa karjalaisuudesta ja omis-ta juuristaan?

Kaupungistuminen on vaikuttanut karjalaisten elä-mään koko Suomessa, myös maaseudulla viimeis-ten vuosikymmenien aika-na. Toivomme, että kirjoi-tuksissa tarkastellaan karja-laisten paikallisia vaikutta-mismahdollisuuksia ja -kei-noja yhteiskunnan muuttu-essa. Miten karjalaiset ovat näkyneet yhteiskunnallises-sa elämässä, osallistuneet ja vaikuttaneet esimerkiksi kylien ja maaseutupaikka-kuntien tai kaupunginosien ja kaupunkien lautakunnis-sa, poliittisissa yhdistyksis-sä, valtuustosaleissa, nuori-soseuroissa, kuoroissa tai harrastajateattereissa?

Miten siirtokarjalaisten tie eteni paikalliseen yhdis-tystoimintaan tai muuhun vaikuttamiseen? Keitä ja millaisia hahmoja olivat uudella kotipaikkakunnalla tunnetut karjalaisvaikutta-jat? Miten karjalaisten yhteiskunnallisen osallistumi-sen vaikutukset näkyvät uu-della asuinseudulla nyt?

Vastausohjeet

Kirjoita omalla nimellä-si, omalla tyyliilläsi ja omin otsikoin

- tietokoneella, kirjoitus-koneella tai siististi käsin
- tavallisille A4-arkeille vain toiselle puolelle pape-ria; kirjoituksen laajuus va-paa
- jättäen vasempaan reu-naan nelisen senttiä tyhjää liuskojen sitomista varten

Kirjoita alkuun omalle liuskalleen

- nimesi, syntymäaikasi ja -paikkasi, vanhempiesi ammatti, oma ammattisi, koulutuksesi sekä osoitteesi ja puhelinnumerosi
- allekirjoitettu suostu-muksesi siihen, että aineis-to arkistoidaan nimelläsi tutkimuskäyttöön; nimi-merkin käyttöä ei toivota

Kuvia ei palauteta

Jos liität vastaukseesi valokuvia

- kirjoita jokaisesta ku-vasta mahdollisimman tar-

kat tiedot erilliselle paperil-le (ei kuviin); tärkeimmät tiedot ovat kuvausaika ja -paikka, kuvan aihe, kuvatut henkilöt sekä kuvaaja

- valokuvien valokopioi-ta tai ns. laser-kopioita ei arkistoida kuva-arkistoon; voit kuitenkin liittää niitä kirjoitukseesi
- Keruuseen lähetettyjä kuvia ei palauteta.

Jos äänität (olet estynyt itse kirjoittamasta tai haas-tattelet toista henkilöä)

- käytä C-kasetti- tai avokelanauhuria, mieluiten erillistä mikrofonia
- puhu nauhan alkuun haastatteluaika ja -paikka ja haastattelijan ja haastatelta-van henkilötiedot sekä kysy haastateltavalta suostumus siihen, että aineisto talleteta-n myös hänen nimellään tutkimuskäyttöön
- kirjoita samat tiedot nauhakoteloon, sekä lyhy-esti erilliselle paperille nau-han sisältö
- vältä valmiiksi kirjoit-tamasi tekstin ääneen lu-kua; lähetä silloin mie-luummin teksti.

Lähetysosoitteet

Lähetä vastauksesi 31.5.2006 mennessä osoi-teeseen: Karjalan Liitto, Käpylänkuja 1, 00610 Hel-sinki.

- kirjoita kuoreen nime-si, osoitteesi sekä tunnus “Karjalaisuus ja muuttuva Suomi”
- kirjoituksia ei palaute-ta, joten ota itsellesi kopio.

Voit lähettää vastauksesi myös sähköpostiviestinä osoitteeseen: toimisto@karjalanliitto.fi

- kirjoita viestin aihe-kenttään tunnuksesi ”Kar-jalaisuus ja muuttuva Suo-mi”
- kirjoita alkuun omat tietosi edellä olevan ohjeen mukaan
- pitkät tekstit voit lä-hettää liitetiedostona, mut-ta vältä useiden erillisten liitetiedostojen lähettämistä
- digitaalisten kuvien lähettämisestä tulee sopia erikseen (tiedostokoko, ku-vamäärä ja tallennusmuoto)

Vastausten käyttö ja tallettaminen

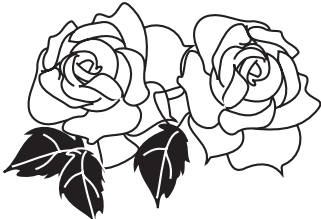
Vastaukset annetaan myös tutkijoiden käyttöön. Alkuperäiset vastaukset tal-letetaan Helsinkiin Suoma-laisen Kirjallisuuden Seu-ran kansanrunousarkistoon. Keruun järjestäjällä on oi-keus julkaista saamaansa aineistoa ja julkaista ko-koomateos. Erillisiä teki-jänpalkkioita ei makseta.

Lisätietoja antavat Karjalan Liitto/Saija Pel-vas p. (09) 7288 1713, Mer-vi Piipponen, p. (09) 7288 1714.

Merkkipäiviä

Kurkijoki-Säätiön enti-nen hallituksen varajäsen ja Kurkijoki-Seuran entinen hallituksen jäsen **Marjatta Ekman** täytti 85 vuotta 14.9. Helsingissä. Rajanta-kainen koti oli Kurkijoen Alakylässä.

Eino Kontulainen täytti 70 vuotta 14.9. Turussa. Entinen koti oli Kurkijoen Soskuassa.

Elisenvaaran pommituksesta 20.6.1944

Mauri Rastas pyysi kommentteja ja lisävalaistusta Elisenvaaran pommitukseen em. kesäkuun päivänä.

Tuona kyseisenä päivänä olin kymmenvuotiaana pojannappulana äitini ostosreissulla Elisenvaaran asemalla. Yksi tärkeistä ostoksista oli tietenkin hiiva ja sokeri, kun täytyi leipoa juuri juhannukseksi. Niitä sai Keski-Karjalan Osuusliikkeestä. Tietenkin täytyi käydä apteekista ostamassa, enpä muista enää, mitä pulveria se mahtoikaan olla, jota me pojankoltiaiset ostimme ikään kuin karamellin korvikkeena. Oliskohan ollut salmiakkia?

Tämän jälkeen ostokset pienessä kangaskassissa lähdin asemalle katselemaan junia. Niitä puhkui asemalla useampia kappaleita. Pikku pojasta oli mahdavaa, kun veturi seistesään päästi niitä höyrynpaineita. Ihmisiä oli enemmän, kuin ennen oli sattunut olemaan ”junilla” käydessäni. Kannakselta oli tulossa evakkojuna, ja vastaavasti Kannakselle oli menossa sotilastarvikejuna. Myöhemmin olen jostain lkenut, ettei asemalla olisi näissä oloissa saanut olla yhtä aikaa tällaisia massamääriä.

Käpälämäkeen

Kesken kaiken hyörinän annettiin ilmahälytys. Monia hälytyksiä tuli aiheettominakin, eikä mitään erikoista muistini mukaan tuo

Elisenvaaran asema ennen talvisodan tuhoisaa pommitusta suuruutensa päivinä. Kukapa muistaa, kuinka monta kiskoparia Elisenvaaran ratapihalla oli vierekkäin veturitallien ja veturien kääntösillan lisäksi? Valok. J. Kauppi.

ilmahälytys tuolloin saanut aikaan. Minulle se kyllä sai jalat alle.

Lähdin juoksujalkaa kohti Mikrilää. Minulla oli noin 3,5 kilometrin matka kotiin. Juoksin, mitä itseltäni irti sain aina noin 100 metrin matkan, minkä jälkeen pysähdyin sydämen jyskytykseltä kuuntelemaan. Jos olisi kuulunut lentokoneiden ääntä, niin silloin olisin painunut metsään.

Olin päässyt noin kilometrin päähän kodistani,

entisen Nuorisoseurantalon ja Kettusen kohdalle, kun isä oli jo tulossa äidin hätyyttämänä minua vastaan. Samalla ilmestyi aivan puunlatvoja hipoen venäläinen pommikone Sortavalan radan suuntaisesti Vaittisen päältä. Minä kerkesein ajoissa suuren kuusen alle suojaan, mutta isä hitaampana jäi näköpiiriin. Kun isä kerkesi juosta saman puun alle, tavoitti konekiväärisuihku meidät, mutta onneksi luotien harva väli varjeli meidän henkikultiamme. Kone

lensi niin matalalla, että ohjaajan kasvonpiirteet lentäjänlakin ja lasien ohella erottuivat.

Näin jälkeen päin ajatellen tuntui, että tuo kone varmisti, että tuolla rataosuudella ei ollut junia, koska pommitus Elisenvaarassa alkoi paljon meidän ylitemme lentämisen jälkeen. Se varmaan liittyi muitten koneitten muodostelmaan.

Tästä pommituksesta olen lukenut useampia kertomuksia Kansa Taisteli Miehet Kertovat -lehdestä.

Näin sopivat ainakin yhteen Mauri Rastaa laskemat 54 lentokonetta plus tämä yksi eli yhteensä 55, mikä määrä myös mainitaan Kurkijoki Sodasta Evakkoon -kirjassa.

Tässä pommituksessa kuoli myös koulutoverimme Aila Roininen. Aila oli kauneimpia tyttöjä, josta kaikki pojat olivat kovasti kiinnostuneet kaikenlaisten kisailujen yhteydessä, kuten ”viimeinen pari uunista ulos” -leikissä.

Jälkiviisautta

Niin kuin aikaisemmin mainitsin, niin asemalla se ilmahälytys ei aiheuttanut ihmeellisempää hälinää. Taas kerran jälkiviisautta: ilmahälytyksen jälkeen kului ainakin 10-15 minuuttia ennen kuin pommikoneet saavuttivat Elisenvaaran. Sinä aikana olisi ennätetty ajaa junat neljälle rataosuu-delle pois asemalta, ja tuhot olisivat jääneet paljon pienemmiksi, kun pommituskohteet olisivat olleet enemmän hajallaan.

Kuvitellaanpa vielä tuota Elisenvaaran pommituksen julmuutta ja kauheutta. Kun pommituskoneita oli 55, ja ne kolmena aaltona kylvivät tuhoa ja kaaosta ratapihalle, niin käytännössä pommeja kylvi 165 konetta. Jos jokaisella kerralla jokainen kone pudotti 10 pommia, mikä saattaa olla alakanttiin arvioitu, niin Elisenvaaran asemaseutu sai 1 650 pommia.

No, olihan se jälkikin sitten sen näköistä. Ajatella sopii, minkälaista tuhoa esimerkiksi veturitallin katolle sijoitettu yksikin It-tykki olisi tuottanut vihollisen teräslinnuille.

Mutta, mutta, tämä on sitä jälkiviisastelua. Jos tädillä olis munat, se oliskin setä.

Olinhan siellä minäkin, tuumailen

Teuvo Ahokas

Samalta Kurkijoen Sotilaspoikien ja Lottatyttöjen leiriltä 14.8.1943 otettu kuva, jonka Aune Niskanen lähetti toimitukseen.

Muistaako kukaan vuoden 1943 nuori kurkijokelainen olleensa oheisen kuvan esittämässä joukossa?

Kuvassa sotilaspojat ja lottatyttöt ovat aamuvoimistelussa leirillä Vätikän hiekkakentällä elokuussa 1943. Kuva on Kurkijokimuseon kuvakokoelmassa ja julkaistu aiemmin Olavi Paavolaisen toimittamassa teoksessa Karjala Muistojen Maa, mikä on Karjalan Liiton julkaisu vuodelta 1941. Kuvan on ottanut Iida Kauppi.

Useat Kurkijoella viime aikoina vierailleet ovat käy-

neet Vätikässä ja kirjoittaneet havainnoistaan ja muistoistaan. Näin teki myös Lopotin tyttö, Aune Niskanen o.s. Veijalainen Kurkijokelaisen numerossa 29-30, 22. heinäkuuta 2005 mainiossa jutussaan ”Terveisiä Vätikästä”. Hän kirjoitti mm. jatkosodan aikaisesta sotilaspoikien ja lottatyttöjen yhteisleiristä elokuussa 1943 Vätikän hiekoilla. Juttu kiinnosti minua, sillä olinhan ollut kyseisellä leirillä, ja niin päätin ottaa yhteyttä.

Tapasimme Aune Niskanen kurkijokelaisten pitäjäjuhlissa 31. heinäkuuta Hirvihovissa ja keskustelimme leiriin liittyvistä

Etsintäkuulutus

muistikuvista ja kokemuk-sistamme sekä nykynäky-mistä Vätikässä. Aune Niskanen muisti, että leiri oli Sortavalan suojeluskunta-piirin sotilaspoikaosaston järjestämä. Sitä johti luutnantti Tauno Juurtola, joka oli siviiliammattiltaan voimistelun opettaja. Muina johtajina toimivat ylikersantti Unto Koski ja kersantti Heikki Tirri Kurkijokelta.

Pikkulottien leiriä johtivat Hilja Helenius ja Aune Veijalainen Kurkijoelta. Leiri oli viikon mittainen,

Merisuojausluskunnan poikien leiripäivät Vätikän hiekoilla elokuussa 1943. Aamuvoimistelu käynnissä. Kuvan otti Iida Kauppi.

elokuun puolivälin vaiheilla. Sää ei oikein suosinut leiriläisiä, oli koleaa ja kovaa tuulta. Niskanen kertoi, että lottatyttöjen leiri piti keskeyttää, koska muutammat tytöt sairastuivat flunssaan.

Sotilaspojat oli majoitettu Veikkolaisen paviljonkiin, yläkertaan, jonka ikkunoista puuttuivat lasit. Kylmät yöt jäivät mieleen. Tytöt oli majoitettu ranta-saunaan.

Nykyisin silloinen hiekkakenttä kasvaa kolmemetristä puustoa. Silloisesta ra-

kennuksesta ei löydy edes perustuksen kiviä, saarelle on mantereelta rakennettu pengertie ja sinne rakennetaan kuulemma mökkikylä.

Aune Niskanen kertoi minun olevan toinen hänen lisäkseen, joka on ilmoittanut olleensa ko. leirillä. Olin mukana luultavasti nuorimpana samana keväänä kymmenen vuotta täyttäneenä, mikä oli alin ikäraja sotilaspoikiin kelpuutettaessa. Liittymiseen minua oli varmaankin yllyttänyt Tervun kansakoulun opettaja vänrikki Aatu Sikiö, joka vanhempaan ikäluokkaan kuuluvana oli kotiutettu rintamatehtävistä opettajaksi. Hän kuului ns. yli-

määräiseen reserviin ja oli määrätty Kurkijoen silloisen suojelukunnan paikallispäälliköksi ja Kurkijoen reserviläisten liikekannallepanon johtajaksi.

Kysymmekin nyt, löytyykö muita 73–80-vuotiaita kurkijokelaisia, jotka ovat olleet kyseisellä leirillä elokuussa 1943. Ottakaa yhteyttä Kurkijokelaisen toimitukseen.

Tervun poika Sakari Karsila

Kiskontie 8 B 29
00280 HELSINKI
puh. (09) 214 8904
tai 0400-210 208

Kerho X vierailulla Loimaalla

Kerho X on perustettu vuonna 1972 pääkaupunki-seudulla. Muolaassa syntynyt Lauri Kantee oli yksi perustajista. Nykyiset kerholaiset muistavat hänet touhukkaana, entisenä mestariurheilijana, joka ehti moneen paikkaan ja toimeen.

Kerhon jäsen Jaakko Okker on toimittanut Ooli Oy:n kustantaman Keski-Kannaksen murresanakirjan Parrai päi Lauri Kanteen keräämistä murresanoina. Professori Lauri Kantee oli Maanmittaushallituksen pääjohtajana vuodet 1972-91. Hän kuoli 25.5.2002 Hyvinkäällä.

Kerhon jäseniin kuuluu myös vuorineuvos, professori Yrjö Pessi, joka myös on karjalaista sukua. Hän

on näkyvästi ollut mukana ajamassa Karjalan palautusasiaa. Prof. Pessi ei päässyt Loimaalle suuntautuneelle retkelle lomamatkansa takia.

Mukana olivat Jorma Kallio, Kalevi Kauniskangas, Pertti Kukkonen, Eero Kurri, Jaakko Okker ja Hannu Soikkanen. Eero Kurri on Aili-Hellin Kurrin poika ja sillä tavalla meille kurkijokelaisille tuttu. Hän on tehnyt elämäntyönsä opiskelijoiden parissa. Ylioppilaslehti tituleeraakin häntä opintotuen isäksi. Hän jäi eläkkeelle Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiön toimitusjohtajan pallilta.

Talous- ja sosiaalihistorian professori emeritus Hannu Soikkanen on jäänyt eläkkeelle Helsingin yli-

opistosta täysin palvelleena. Pohjois-Pohjanmaalta kotoisin oleva Jorma Kallio on tehnyt pitkän elämäntyönsä Maa- ja metsätalousministeriössä.

Toimittaja, nykyinen va-paaherra Jaakko Okker on syntynyt Viipurissa, joten hänelläkin kuten monilla kerhon jäsenillä on karjalaiset sukujuuret. Okker muistetaan mm. Helsingin Sanomien ja Turun Sanomien toimittajana.

Kerho X tutustui Loimaalla Suomen maatalousmuseo Sarkaan, Priimus-Painoon, Kurkijokelaisen toimitukseen sekä Eino Vepsän opastuksella Kurkijoki-museoon Kojonperälä.

Raija Hjelm

Pojan muistoja Kaukolan Koverilan Koskelta

Uudet saappaat ja muita tapauksia

Olin aurinkoisena syyskesän päivän aamuna ajanut lehmät jo laitumelle. Ollessani jotain kaivon takaa tulevalla polulla puuhaamassa huomasin ”kyläukon”(äidinisän) tulevan oikopolkua Kotosen suunnasta meille. Hänellä oli tapansa mukaan vanha ruskea huopahattu - ei päässään, vaan kädessään roikkottaen - ruskean ruudullisen pikkutakin napit olivat auki, olihan lämmin ja aurinkoinen syyskesän päivä. Siinä hypellessäni ukon ympärillä ihmettelin, mitä ihmeen kummaa näkyi molemmista takin sivutaskuista. Aivan kuin rukkanen pilkisti kummastakin taskusta.

Hypelin ukon rinnalla tupaan, jossa vasta selvisi, että ne olivatkin minun uudet saappaani, joiden ruskeat varret näkyivät taskujen suista. Ukko sano: ”He, koitappas, soppiiks ne jalakaheis.” Sopihan ne hyvin paljaaseen jalkaan ja äidin kaapista tuomat villasukatkin. ”Kyl ne ‘kuresoappaat’ saap viel välttää”, sanoi äiti. ”Muistakki voijella niit jalkojais illal kennal, ettei ne toas ala pykimää”, äiti vielä muistutteli.

Tutkimusmatkoilla

Ennen kuin nuoremmissa veljistäni, Kaukosta ja Keijosta oli leikkikavereiksi, hävisin usein mennessäni aikuisten perässä ”tutkimusmatkoille” milloin mihinkin, pellolle tai metsään. Äitini huuteli pihalla, mutta kun minulla oli erikoisen tärkeitä töitä meneillään, en aina kuullut hänen huutojaan enkä tainnut paljon nähdäkään.

Kerrankin olin aittojen takana Antti-enon, (isäni enon) luona ratapölkkyjen veistossa jääneitä lastuja latomassa kannon päälle, kun

eno-ukko sanoi: ”Äitiis huutaap, mänes nyt pihhaa kiiriest.” Toisen kerran äiti taas huuteli pihalla, niin eräs Järvenpäähän Ovaskan myllyyn ajeleva mies huikasi kylätieltä: ”Tuol oja pientariel on yks vaalijapäine poika, vissiinki mantsikoit ehtimäs.”

Kummini, Laineen Vilho, kävi puimakoneellaan meilläkin syksyllä puimassa. Kun viimeinenkin lyhde oli sinä syksynä puitu, heitti Vilho koneeseen vanhan rikkinäisen lippalakkinsa. Minultakin joutui lakki hukkaan samana syksynä. Olin varma, että sekin oli joutunut puimakoneeseen, kummini lakin tavoin. Mutta kuinka ollakaan, seuraavana keväänä lakkireuhkani löytyikin homeisena kiveltä sarraimen seinustalta. Oli kokonaisen talven siellä lumen alla lojunut.

Kummituspuku

Meillä oli ”kot’mummon” sisaren lisäksi muitakin sukulaisia Räisälässä. Olimme saaneet kutsu hautajaisiin, jonne lähdimme isän ja äidin kanssa hevosella aamuvarhaisella. Piilihevonen arasteli tien viereen varastoituja rumpurenkaita. Ohi mentiin kuutamossa ”Valkjärven kiesseillä” niin lujaa vauhtia, että minäkin poukkoilin äidin sylissä.

Hautajaisten jälkeen muiden paikalla olleiden lasten kanssa tuli leikittyä. Monasti on minua kiusatakсени kerrottu, kuinka minä olin sängyn päädyn takaa huudellut: ”Hei tytöt, tääl on pojat.” Mutta olihan minulla uusi merimiespuku, jonka Silja-sisareni kummi, Pessin Olga oli ommellut. Olga oli laittanut uuden pukuni eteisen naulaan oikein henkariin, ja minä olin illal-

la ulos mennessäni pelännyt sitä.. Eteisen ikkunasta tullut kuun valo oli sen moniin kiiltäviin isoihin luunappeihin osuessaan välkehtinyt, eikä puvun sinistä kangasta edes erottanut seinältä.

Meidän pässi

Meillä oli isosarvinen valkoinen pässi, jota aikamiehetkin aikansa kuluksi härnäisivät ”pökkäämään”. Syksyllä kun viljatin olivat korjuussa, lampaatkin saivat vapaasti kulkea ulkona. Nuorempi veljeni Kauko oli jostain syystä jäänyt yksin ulos leikkimään. Tuvan ikkuna oli auki, isä luki Maakansaa ikkunan kohdalla pöydän takana, kun ulkoa kuului: ”Elä tinä, pätti pelkele, ennää putke!” Isä nousi seisomaan, vilkaisi ikkunasta ulos ja loikkasi avoimesta ikkunasta pihalle, jossa se ”pätti pelkele” juuri peruutti ottaakseen vauhtia uuteen pukkaukseen. Isä tempasi pässiä sarvesta kiinni pojan kömpiesä pystyyn. Katselin sitä ikkunasta kuin jännittävää näytelmää konsanaan.

Ladon pärekatto pellon laidassa, siellä Laineen suunnalla oli uusittu. Siitä olikin jäänyt päreitä ladon nurkkaan. Niistä päreistä sai oikein mukavia ”rekiä”, mutta sinne piti mennä harjapihan läpi, jota pässi hallitsi. Kiertäen haan kautta navetan takaa olisi matkaa ollut liikaa - vai liekö tullut edes mieleenikään sellainen turvallinen tie. Vanhan onkivavan turvin kipaistiin ”riihiportin” päälle silloin, kun pässillä oli muuta puuhaa. Päreeseen kun kaiversi puukolla reiän ja laittoi siihen narun, niin ”reki” oli valmis vedettäväksi. Kuiva päre vain oli kovin äreä halkeamaan, joten päreiden

menekki oli aika suuri.

Olin kalustoliiterissä varmaan erittäin tärkeissä askareissani, kun kuulin ihmeellistä röhkintää navetkatoksesta. Avoimista pariovista huomasin suuren emakon taaptavan kohti liiteriä. Hätäpäissäni hypäsin seisomaan lähellä olevaan kirkkorekeen. Latialla oli suuri kasa perunoita kuivahtamassa ennen kuoppaan vientiä, niinpä sika - minusta vähääkään välittämättä - alkoi rouskuttaa perunoita.

Hetken päästä saapui naapurin karjako kepakon ja jauhoämpärin kanssa - kai kuultuaan kiljuntani - hätistelemään emakkoa. Hän oli ollut viemässä sikaa toiseen naupuriin, jossa sille oli karjulta tilattu vastaanotto.

Koivuvitsasta

Muistan, kun Antti-eno (isän eno) ”asusti” yli kahdeksankymppisenä tuvan sängyssä, poltellen letkuvarsipiippuaan sängyn laidalla istuen, käyden vain tarpeillaan ulkona. Tupakavehkeet tupakkamasseineen olivat pyöreästuimisella, punaiseksi maalatulla pinnatuolilla sängyn vieressä. Poikia kiinnosti tavattomasti ne tavarat - vallankin se pitkävartinen piippu, jonka varren osana oli taipuisa punainen letku.

Kerran enon ollessa ulkona me kokeilimme sitä piippua. Hyi peijakas, miten kamalan pahan makui-nen se oli, vaikkei siinä ollut edes tulta eikä tullut savuakaan. Piipputupakat olivat omasta kessumaasta - navetan nurkalta.

Mutta Antti-eno pääsi yllättämään meidät. Me pojat kiiruhdimme sängyn alle piiloon. Hänellä oli kävellyssä tukenaan ”kokkapää-

keppi”, jolla hän sängyssään istuen alkoi haroa kar-kureita piippuineen sängyn alta esiin. Äitikin ehätti tulla navetalta hätään, ja hänen mahtikäskyllään pojat tulivat pois ja enon vastalauseista huolimatta notkealla koivuyitsalla oli paljaille kintuille kirvelevää työtä.

Lehmipaimen

Ilmetjoen yli kuljettiin jalkaisin oman maan kohdalla ”porrasta” eli kaiteetonta yhtä lankkua pitkin. Ensimmäisellä kerralla pääsin isän sylissä. Sitten menin konttaamalla ja vihdoin kävellen. En muista koskaan pudonneeni lankulta jokeen. Syksyllä lankku vietiin rantalatoon.

Lehmiä laidunnettiin Ilmetjoen takana olevassa haassa, minne ne oli aamuisin ajettava maantietä pitkin ”Koskensäntien” kautta sekä tuotava iltaisin kotiin lypsettäviksi. Jouduin tietysti vanhimpana sen homman tekemään aina kolminelivuotiaasta asti. Silloin kun en vielä ollut oppinut tuntemaan kunnolla kelloa, näytettiin minulle: ”Silloin, kun viisarit ovat pystysuorassa, lyhyt alhaalla ja pitkä ylhäällä, on lähdettävä hakemaan lehmiä lypsettäviksi. Aamulla kotihaasta ja illassa joen takaa kotiin.

Autoja kulki maantiellä 1930-luvun alussa erittäin harvaan, ehkei edes autoa joka päiväkään. Lehmät kulkivat yleensä tien laitaa kiltisti peräkkäin, haukaten heinätopsun sieltä sun täältä.. Auton harvoin tullessa sen ääni kuului jo kaukaa, silloin menin kurvin sisäkaarteeseen. Ajattelin, jos auto ajaa ojaan, niin se ajaa-kin suoraan ulkopuoliseen ojaan, eikä sisäkurviin.

Kerran kun olin taas ilta-

kuudelta lähtenyt hake-maan lehmiä kotiin enkä haassa kiertelyistä huolimatta löytänyt lehmiä, eikä aidassa ollut reikiä, joista ne olisivat karanneet, tulin itkua vääntäen kotiin. Melkein kotiportilla isäni saavutti minut tullessa jostain pyörällään. Kerroin hätäni, jolloin hän sanoi hakevansa lehmät. Minä sain mennä äidille kertomaan asiasta.

Aikamme odoteltuamme isä ajeli lehmät pihaan. Hän kertoi lehmien olleen makuulla niin, ettei niiden kellojakaan kuulunut. Häinkin ihan sattumalta osui niiden makuulle, jolloin lehmät tulivat kiltisti hänen perässään kotiin lypsettäviksi. Öisin lehmät olivat ”kot’haassa”.

Joulupukkeja

Yhtenä jouluaattona - tavallisen joulupukin kummini Laineen Vilhon mentyä jälleen kuului eteisestä kovaa kopinaa ja lattian töminää. Sisään tuli ryminällä, kädessään olevalla pitkällä ”polenalla” lattiaa koputel-len ja turkki nurin yllään - joulupukki! Jokaiselle tuvassa olijalle pukki roikkasi koirannahkaisilla rukkasi-laan kädestä päivää ja toivotti hauskaa joulua.

Me pojat, minä ja veljeni Kauko, istuimme keskellä tuvan lattiaa saamiemme lahjojen kanssa. Katsoimme hämmästyneenä, suut ja silmät selällään, pukin rempseätä touhua. Meille ”isoille pojille” tämä toinen pukki antoi kainalossaan tuomansa isot puiset ja punaisiksi maalatut kuorma-autot.

Myöhemmin saimme varmalta taholta kuulla Eino-enon itse rakentaneen ja tuoneen meille ne komeat punaiset kuorma-autot.

Aarre Heinonen

Tuntemuksiani Kurkijoen Ihojärveltä 15

En ole Kurkijoella syntynyt, joten Kurkijoen ja yleensäkin Karjalan tuntemukseni on jäänyt vähiin. Vanhempani ovat tietenkin Karjalasta kertoneet. Äitini Aili oli syntynyt vuonna 1920 Muolaassa ja isäni Oskar vuonna 1917 Kurkijoen Ihojärvellä. Kumpainenkin on jo kuollut.

Jälkeen päin olen harmittellen turhaan muistellut karjalaissyntyisten miesten tarinailtoja, joissa juttujaan kertoilivat muun muassa Veikkolaisen Toivo, Rouhaisen Einari, Merran Vilho ja monet muut. Olisivatpa nuo jutut tallessa. Noiden iltojen kuluessa monet sotatantereiden ja entisten kyläpoikien touhut etenivät.

Minuun karjalainen sukujuuri tarttui voimakkaammin vasta 1980-luvulla. Silloin sitä paremmin osasi ajatella vanhempien kautta menetettyä Karjalaa. Aili-äitini kertoi paljon nuoruusvuosistaan, Muolaan ajoista sekä vuonna 1976 Leningradin matkallaan Muolaan kirkolla salaa käyneenä sai valettua minuun uutta virikettä.

Kiinnostus heräsi

Kun minä kävin Leningradissa ja Pietarissa 1980-90-luvuilla, rupesin katselemaan Karjalan aluetta ihan uudella silmällä ja ajattelemaan uudelta kantilta. Järvet, metsät ja yleensäkin luonto... Paljonko todella sitä maa-aluetta oli pakkoluovutettu? Se antoi ajattelemisen aihetta, ja kiinnostus karjalaisuuteen sai ihan uuden ulottuvuuden.

Ennen 1990-lukua pääsi Kannaksella vähän kulkemaan, mutta Kurkijoki oli täysin pimennossa. Kyllä moni pettyi yrittäessään silloin Kurkijoelle. Mutta sekin aika koitti, että Kurkijoelle sai mennä. Minä kävin ensi kerran Kurkijoella Sortavalan kautta syys-

Kolmannen polven kurkijokelainen Alekski Kojo sukunsa entisillä mailla, taustalla Ihojärvi.

kuussa 1990 Savolaisen kanssa pikku bussilla.

Voi sitä jännityksen tunnetta, kun Sortavalasta Lada-kuskin kanssa lähdettiin kohti Kurkijokea. En tainnut venäjää paljontaan osata, eikä kuski liioin suomea. Mutta kahdestaan lähdettiin kohti Kurkijokea Kurkijoki-kirja ja Kannaksen kartta mukana.

Matkaaminen Kurkijoelle oli silloin syksyllä melko hidasta. Tie oli paikoin käretytien veroista syksyisen kelirikon vuoksi. Hiitolan jälkeen jännitys kasvoi. Löytyisiköhän Vätikän ja Tervun tienhaara? No, löytyihän se. Ihojärvestä olin kuullut Kaartisen Sirkalta. Oiva suunnistuskohde eli Ihojärven kansakoulu oli edelleen pystyssä niin kuin tänä päivänäkin.

Missä Ihojärvi?

Koulu löytyi helposti. Mutta missä järvi oli? Kuski pyöritteli päätään, kun näytin kartalta järveä. Meinasipa usko loppua, mutta ajattelin karttaa katsoessani: "Eihän se kaukana voi olla." Ei muuta kuin kansakoululta eteenpäin.

Noin kilometrin päässä se sitten oli. Kyllä taisi muuan sydämen sykäys jäädä väliin, kun Ladasta

katselin Ihojärven suuntaa. Vettä tihkutti vähän, mutta en varmaan koskaan oli Karjalan tannerta niin vauhdikkaasti kahta tuntia talsinut kuin silloin. Kettu Repolainen istui likelle vanhan Kojon kivijalkoja. Ensimmäisellä kerralla en löytänyt isäni kotipaikkaa.

Seisoessani aukealla ja katsellessani ympärilleni ajatuksissani oli, että missä talot ja rakennukset ovat. Ei muuta kuin peltoa, metsää ympärillä, järvi, vanhoja kivijalkoja. Mutta ensimmäisellä kerralla jo Ihojärven luonnon kauneus sykähdytti: Haapalanmäki, Suurmäki. Tervun puolella maise- ma tuntui todella jylhältä.

Yritin jotenkin saada kuviteltua ihmiset siihen ympäristöön, mutta hiljaisuus kertoi karutonta kertomansa. Näillä aukeilla kuitenkin isäni ja hänen ikäpolvensa olivat nuoruutensa viettäneet. Monesti olen miettinyt, miksi he joutuivat kotinsa jättämään.

Mikä on ihmiselämässä oikeudenmukaista? Ehkäpä Karjalassa syntyneen ja juuriltansa sieltä oleva toivo vielä oikeutta tässäkin asiassa.

Kurkijoen kirkko

Ihojärveltä suuntasimme Lada-kuskin kanssa kohti Lopottia, Kurkijoen kirkonkylää. Vaikka kirjoista olinkin vanhoja kuvia katsellut, oli minulle melkoinen yllätys, kun vanha Kurkijoen kirkko tuli Laatokan rannalla näkyviin. On se ollut taidonnäyte aikansa rakennusmiehille. Uteliaisuuteni heräsi: "Mitähän kirkon sisällä olisi, ja olisiko ovi auki?"

Paikalliset myllärinaiset eivät oikein ilahuneet tullessani heidän valtakuntaansa. Kirkosta oli tehty mylly, ja viljaakin siellä oli. Mutta silmäys sisälle. Eipähän ollut penkkejä, mihin olisi istahtanut. Ei suoma-

Hannu Kojon isän talo on siirretty Ihojärveltä Tervuun. Sitä on jo noin 60 vuotta asuttanut tataarimummo Raja Salahava (vas.). Keskellä Hannu Kojo ja oikealla Antti Eklund.

lainen voisi ajatuksissaan- kaan kuvitella kirkkoa tuollaisessa käytössä.

Seuraavaksi Linnavuorelle. Henkeä salpaava näky! Silmissä siintää koko Lopotin kylä: jylhät kalliot, Laatokan lahti. Siinäpä sitä.

Ennen matkaa olin kuullut, missä Ilmi asuu ja mietin, löytyisiköhän oikea talo. Ilmi oli ensimmäisiä suomalaisten yhdyshenkilöitä Kurkijoella ja mainio tulkki. Oli se jotenkin historiallista, kun Ilmi kertoili paikallisesta elämästä. Siitä se Kurkijoen tuntemus alkoi. Ensimmäisellä kerralla ei sitä kokonaiskuvaa oikein saanut, että mikä oli vanhaa suomalaisuutta. Mutta kyllä se kirkko oli mieliin painuvn.

Illan pimentyessä palasimme Sortavalaan. Muut olivat jo huolissaan, että olikohan matkamies hävinnyt. No, kyllä sitä oli jutun juurta illalla. Eipä olisi todeksi uskonut.

Ensimmäinen käyntini Ihojärvelle ja Kurkijoelle on mieleni sopukoissa kulkenut vuosien saatossa kuin filmiä olisin katsellut uudestaan ja uudestaan. Vuon-

na 1991 bussimatkailu Kurkijoelle alkoi toden teolla. Ensimmäisillä reissuilla sitä näki ja kuuli eniten Kurkijoen alueelta entisestä elämänmenosta mukana olleilta Kurkijoella syntyneiltä henkilöiltä.

Vera ja Gennadi

Vuonna 1992 tehdessäni bussireissun Lahdenpohjan majoituksessa oli täyttä. Opas kyseli, olisivatko jotkut mahdollisesti halukkaita menemään perhemajoitukseen. Minä olin vapaaehtoinen. Siitä alkoi tuttavuus Vera ja Gennadi Nikitin kanssa. Kyllä sitä toimeen tultiin kielellisesti jotenkin. Sanakirjaa tarvittiin puolin ja toisin, ja sormia joskus vähän enemmän kuin kämmenillä piisasi. Tuttavuuden kautta sain melko pian kiinnostuksen ja ihan toisenlaisen ulottuvuuden paikalliseen elämään.

Oli mahdollisuus liikkua Kurkijokea pitkin: Elisen-vaarassa, Mikrilässä, Tervussa, Vätikässä ja pikku hiljaa minulle selvisi Kurkijoen suuruus, mahtava luonto, paljon metsää,

Laatokan rannat saarineen. Arvata saattaa, että jos Kurkijoelle menen, osoite on tietenkin ensimmäiseksi Ihojärvi.

Olen sitä vuosien saatossa talsinut ristiin rastiin ja Haapalanmäeltä tiiraillut toisenkin kerran. No, löytyihän lopulta se isäni kotitalonkin kivijalka: kalliolla suorassa ja vinkkelissä, vaikka hirsikertaa alkaisi asentaa. On siitä ollut aikanaan ollut hienoa tiirailla Ihojärven rannoille.

Sitä olen miettinyt, miksi talot melkein kaikki oli rakennettu mäkien ja kallioiden päälle. Varmasti sitä viljelysmaata on siten säästetty. Eivät ne pinta-alat niin suuria silloin olleet.

Kuusi vuotta sitten Nikitinien avulla pystyimme jäljittämään isäni asuttaman talon Tervuun, minne se oli siirretty. Ulkomitat talossa ovat muuten ennallaan, mitä vinkkelä venäläisestä rakennuskulttuurista näkyy.

On se jotenkin sanoinkuvaamatonta, että historia tälläkin tavoin jotenkin korvaa menetettyä ajanjaksoja. Taloa asuttaa tällä hetkellä vanha tataarimummo. Hän on erittäin iloinen, kun olen poikennut hänen luonaan. On siinä tsaijut pöydässä melko nopeasti, eikä vieraanvaraisuutta voi valittaa.

Kurkijoen tulevaisuus

Mikä on Kurkijoen tulevaisuus? Onko se silmiä hivelevä luonto Laatokan kainalossa? Kiinnostaako se matkustamaan Kurkijoelle tai yleensäkin Karjalaan? Saadaanko nuoriso mukaan? Onko suomalaisilla kiinnostusta juurillensa ja historian tutkimiseen?

Jotenkin näiden vuosien aikana tuntuu, että Kurkijoella mennään alaspäin kovaa vauhtia. Maatalouden puitteissa ei ole niin ihmeesti toimintaa. Ihojärven sovhoosi on loppunut, Tervun sovhoosista Kurkijoelle vähäsen.

Eipä ole lehmät niittämässä Ihojärven peltoja.

Kurkijoen kirkko. Hannu Kojo ensimmäistä kertaa Linnavuorella. Mitkä näkymät!

vuoden ajalta

Perunapellot ovat häipyneet Tervun tien varsista. Ajassa eteenpäin katsottaessa, tekeekö luonto tehtävänsä? Niityt metsittyvät, maaseutu autioituu. Valtaavatko Pietarin alueen ihmiset parhaat rannat huvilaton-teiksi?

Mitä on jäljellä suomalaisten ajalta? Lopotista on palanut kirkko, palokunnantalo, hotellirakennus, opiston johtajan talo. Jäljellä olevat opiston rakennukset vetävät viimeisiään. Eipä ole vanhaa suomalaisrakennuskantaa paljon jäljellä.

Minulla on Karjalassa ja Kurkijoella vielä katseltavaa. Hyvät ystäväni Genna-

di ja Vera pitävät hyvää huolta majoituksesta ja muonituksesta. Ja voivatpa siellä yöpyä muutkin matkailijat. Heidän kauttansa ovat tulleet tutuiksi monet paikalliset ihmiset. Kieli-muurikin on vuosien saatossa murtunut. Kanssakäyminen on sen vuoksi helppotunut.

Eiköhän tässä, jos Luoja elonpäiviä suo, vielä yhden jos toisenkin Kurkijoen matkan ehdi tehdä. Terveiset lehden lukijoille, Kurkijoen ystäville, Kalakurjille ja kaikille karjalaiset juuret omaaville.

Hannu Kojo

Vera ja Gennadi Nikitinin talo Kurkijoella. Vasemmalta Hannu Kojo, Vera, Gennadi ja Antti Eklund.

Vera Nikitin, Kurkijoella syntynyt venäläinen on asunut Kurkijoella kauemmin kuin kukaan tällä hetkellä elossa oleva suomalainen. Hän on ensimmäisiä sotien jälkeen Kurkijoella syntyneitä. Kumpi heistä on enemmän kurkijokelainen? Kummallakin on oikeus Kurkijokeen, mutta kummankin Kurkijoki on erilainen.

Tapasin Vera ja Gennadi Nikitinin Suomessa. Sain haastatella heitä rauhassa Penttisen Lahjan kotona. Veran perhe muutti Kurkijoelle vuonna 1945. He saivat asuttavakseen Ihojärveltä Laukkasen Pekan entisen talon (Kurkijoki Kylästä Kylään –kirjassa talo nro 3).

Nyt talo on perheen kesämökki. Se on ainoa alkuperäinen suomalaistalo Ihojärvellä ja jo yli 100 vuotta vanha. Savusauna on alkuperäinen sekä ulkorakennus. Kellari on edelleen hyvä. Isossa keittiössä on alkuperäinen leivinuuni,

Uusi historia alkaa tänään

makuuhuoneissakin on vielä alkuperäiset uunit.

Vera opiskeli Sortavalassa ja Gennadi Nikitin Pitkärannassa. He muuttivat yhdessä Ihojärvelle neljäksi vuodeksi, minkä jälkeen tuli muutto Kurkijoen kirkolle. Veran äiti asui Ihojärven talossa vuoteen 1974 asti.

Elämää sotien jälkeen

Muun muassa Ukrainasta ja Valko-Venäjältä määrättiin asukkaita pakkoluovutetun Karjalan alueelle. Talot olivat valmiita asuttaviksi. Uunissa saattoi olla lanttukin kypsymässä. Perunatkin saattoivat olla vielä lämpimiä, kun uudet asukkaat tulivat.

Viljaa oli jäänyt vain vähän suomalaisilta. Vaatteita ei juurikaan ollut, mutta huonekalut olivat tallella ja työkaluja, esimerkiksi höyläpenkkiä olisi ollut mahdoton viedä mukaan

evakkoon. Alkuun uudet ”kurkijokelaiset” viljelivät itsenäisesti enemmän kuin. He saivat lainata kolhoosin hevosia.

Taloja siirrettiin lähemmäksi toisia, koska sähkö oli sillä tavoin halvempaa vetää talosta taloon. Vera muistaa kuusi taloa Ihojärveltä, joissa asuttiin, mutta sitten talot hävisivät. Osa siirrettiin uuteen paikkaan, mutta suurin osa meni poltopuiksi. Yksi suomalaistalo eli Poutasen talo (nro 30) siirrettiin Ihojärven keskustaan.

Kojon vanha talo (nro 16) siirrettiin Tervuun. Vain koira jäi. Vuonna 1958 monta kolhoosia yhdistyi sovhoosiksi..

Perunaa viljeltiin. Esi-merkiksi vuonna 1991 perunaviljelyssä oli yhteensä 16 hehtaaria. Maa oli siihen hyvää. Perunat myytiin sinne, minne Neuvostoliitto määräsi. Palkka sovhoosin

töistä tuli ruokana, jota siten voi myydä toisille ja saada siten rahaa.

Tietoa alettiin saada

Tuolloin ei ollut radiota, ei lehtiä, josta olisi nähnyt tai kuullut, mitä maailmalla tapahtui. Tietoa ulkopuolista elämästä ei ollut. Jotkut turistit ja kommunisti-venäläiset alkoivat päästä esimerkiksi Suomeen. Vasta vuonna 1990 Ilmi kertoi, millaista elämä Suomessa oli.

Veralle ja Gennadille kyläneuvosto rakensi uuden talon, koska vanhaa suomalaista kauppa ei voinut enää remontoida. Vera on kuulunut Kurkijoen kyläneuvostoon vuosina 1978-99. Ensimmäiset turistit heille tuli vuonna 1991.

Gennadi on toiminut autonkuljettajana Ihojärven sovhoosissa kolme vuotta, salaojittajana Kurkijoella seitsemän vuotta, sähkö-

miehenä, johon ammattiin hän on saanut koulutuksen, seitsemän vuotta, meijerissä seitsemän vuotta ja vesija lämpömekaanikkona niin ikään seitsemän vuotta. Työnteko loppui vuonna 1995, kun palkan tulo loppui. Töihin kyllä olisi saanut mennä, mutta siitä ei pystytty maksamaan palkkaa.

Nyt Veran ja Gennadin elämä on vapaampaa ja mielenkiintoisempaa. Kun on mihin verrata, voi oppia enemmän. TV on tullut Kurkijoella 1968-69. Ensin oli kaksi kanavaa. Insinöörit laittoivat Lasasessa siihen pienen lisälaitteen, jolloin siellä näki Suomen kanavia.

Pariskunnan mottona on: ”Mitä enemmän kieliä osaat, sitä paremmin elät.” He ovatkin käyneet suomenkielenkurseja. Vuonna 1996 he aloittivat mansikanviljelyn. Taimet tuotiin Suomesta, ensimmäinen lajike oli Jonsok.

Kaikki Nikitinin mansikat myydään tuoreina, joten töitä riittää heinäkuussa su-

kulaisillekin. He käyvät itse Käkisalmen, Sortavalan ja Lahdenpohjan toreilla myymässä mansikoita.

Heillä on kaksi poikaa. Sergei toimii poliisina Siperiassa ja Aleksei on insinööri, joka opettaa Lahdenpohjassa. Kummallakin on kaksi tytärtä.

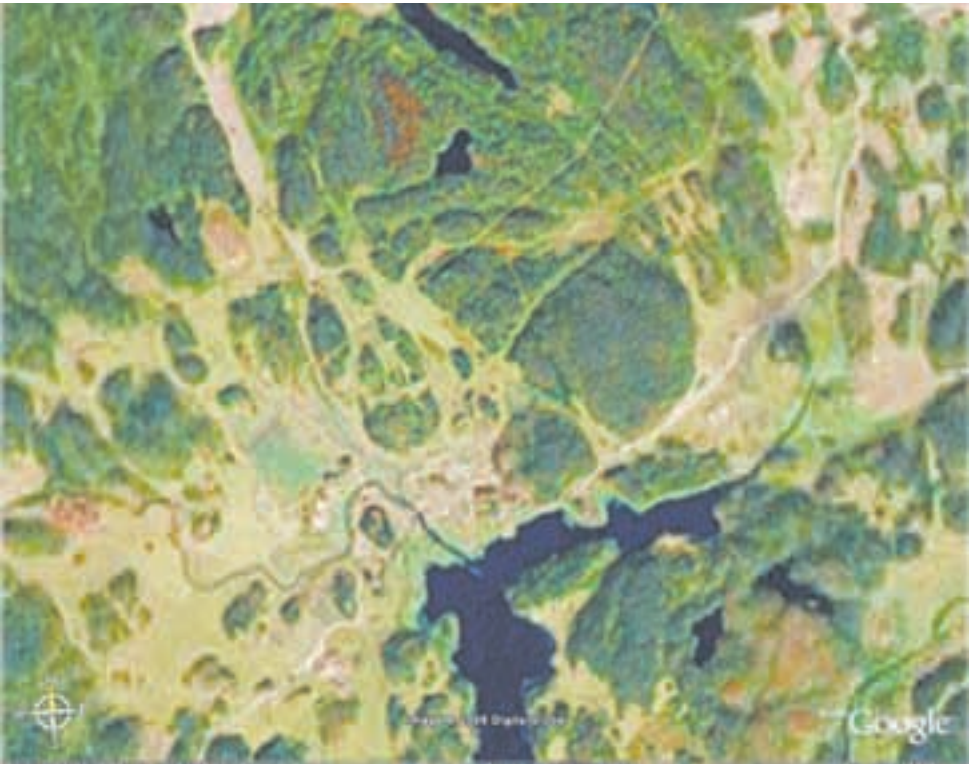
Kurkijoen tulevaisuus

Nuorisoa Kurkijoella on, mutta työttömyys on suuri. Koulutus on maksullista, joten sen hankkiminen ei ole kaikille mahdollista. Ennen korkeakoulutkin olivat maksuttomia.

Naapurit kadehtivat helposti hyvin menestyviä kanssaihmiänsä. Suomalaisia turisteja toivotaan edelleen. On hyvä, että suomalaiset käyvät Kurkijoella. Haastattelu päättyy pariskunnan todetessa kuin yhteen ääneen: ”Uusi historia alkaa tänään.”

Raija Hjelm

Kurkijokea satelliitista

Satelliittien kartoittamaa maapalloa pääsee katsomaan Netissä muun muassa Googlen karttapalvelussa maps.google.com. Osoitteesta earth.google.com voi ladata mikrotietokoneeseensa ohjelman, jonka avulla siirtyminen hiirellä paikasta toiseen on nopeaa ja helppoa. Koneella pitää olla suorituskykyä ja tuoreehko Windows-käyttöjärjestelmä. Laajakaista myös tarvitaan.

Manhattania voi tarkastella rakennus rakennukselta eri suunnista, mutta esimerkiksi Suomen maaseudulla tarkkuus riittää vain suurimpien rakennusten tunnistukseen. Vesistöt, peltoaukeat ja tiet erottuvat kohtalaisen hyvin. Liikku-mista helpottavat karttaan sisältyvät paikannimet ja teiden numerot.

Satelliitista otettu kuva Kurkijokesta.

Itseäni kiinnosti tietysti entinen kotiseutu. Laatokka oli helppo tunnistaa. Sen luoteisrannan keskivaiheille pitkän lahden pohjukkaan on merkitty Lahdenpohjan nimi. Lahdenpohjasta etelälounaaseen, seuraavan pitkän lahden pohjukasta löytyy Kurkijoen kirkonkylä, ilman nimeä tosin.

Oheinen kuva vastaa 5 674 metrin korkeudesta otettua ilmakuvaa Lopotista. Alhaalla keskellä on Laikkalanlahti. Siihen oikealta laskevan Soskuanjoen suu näkyy hyvin. Vasemmalta virtaava Raholanjoki ja sen mutkaan jäävä Linnamäki näkyvät selvästi, sen sijaan ylhäältä vasemmalta virtaava Heinjoki ja sen rinnalla kulkeva Elisenvaaran tie erottuvat heikommin. Kirkonkylästä oikealle ja ylös Otsanlahden läpi Ihalan kulkeva maantie erotuu hyvin. Oikeassa ylänurkassa tie ohittaa keskimmä-

sen ja uuden hautausmaan. Ylhäällä keskellä näkyy Kemppisenlampi ja siitä oikealle osa Ohtjärveä. Hiitolan tie ja siitä eroava Raholan tiekin näkyvät alhaalla vasemmall.

Googlen kartat eivät ole reaaliaikaisia ja saattavat olla vuosiakin vanhoja. Niistä ei näin ollen saa ajan-kohtaista tietoa rajantakaisista tapahtumista. Kartasta voi kuitenkin lukea tarkat koordinaatit kohdalle, johon hiiren osoittimen asettaa. Kävin viime kesänä Ihalassa hakemassa metsän keskeltä pientä peltoaukeaa, jossa isoisäni talo aikoinaan sijaitsi. Aukeaa ei löytynyt, metsää vain. Satelliittikartassa sillä kohtaa on kuitenkin vaaleanvihreä täplä.. Kun nyt tiedän koordinaatit, voin ensi kesänä tehdä uuden yrityksen GPS-paikan-timen avulla.

Tapio Nikkari

JATKOA SIVULTA 1

zei.” Arvelin miesten olleen läheisen datsan vartijoita. Päättämme kuitenkin lähteä pois, vaikka sopimaamme aikaa olisi ollut vielä hetki jäljellä. Hyvästelin Pärttylinmäen ja tutut rinteet.

Hangasjärvellä Kumolassa

Toinen päivä valkeni vieläkin lämpöisempänä. Yritimme aamulla Korpisaareen, mutta tie oli liian huono. Kävelimme Uiton-salmelle, ihailimme maise-mia ja kahvitauon jälkeen suuntasimme matkamme kohti Lumivaaraa ja Lahdenpohjaa. Me kolme jäimme autosta Lumivaaran vanhalle hautausmaalle johtavan tien päässä, muiden jatkaessa Lahdenpohjaan.

Sovimme ajaksi kolme tuntia, joten kiireesti lait-toimme reput selkiimme ja suuntasimme kohti tuntematonta. Tarkoituksenamme oli löytää Paavon äidin kotipaikka Mörsky. Meillä oli kompassi, karttoja ja tosi vanha valokuva. Matka hautausmaalle asti oli tutua.

Lumivaaran hautausmaa on saanut olla melko rauhassa. Siellä metsän keskellä on paljon suomalaisia hautakiviä. Laskin sireenin-kukkani isomummoni Riitta Sihvosen haudalle. Seurasimme hautausmaan halki johtavaa tietä ja kun tie loppui, jatkoimme matkaa heinäpellon laitaa koiranputkien ulottuessa hartioille saakka.

Siinä kulkiessamme pysähdyimme Hannelen kanssa melkein yhtäaikaa ja sanoimme: ”Huomaatko, miten kesä tuoksuu?” Hengitimme syvään ja tunsimme kaikkilla aisteillamme kesän läsnäolon. Metsään saavuttuamme ylitimme pienen ojan, jonka arvelimme kartan mukaan olevan Hangasoja.

Täällä oli keväällä tehty metsätöitä. Pari suurta koi-vua oli kaadettu ja pätkitty, mutta ei vielä pilkottu. Oli täällä siis joku ihminenkin joskus liikkunut. Metsässä avautui eteemme selvä heinittynyt tie. Arvelimme, että tätä tietä pitkin Jenny oli aikoinaan kuljettanut lehmiiä hautausmaan lähel-lä olevalle pellolle.

Hetken kuluttua alkoi

Hangasjärvi näkyä. Tiesimme olevamme oikeassa suunnassa. Sitten vain seurasimme järven rantaa. Kohta alkoivat ensimmäiset sireenit tuoksua. Paavo tiesi, että tämä oli naapuri ja että lähellä oltiin. Raivasimme tietä eteen päin. Kasvusto oli tosi rehevää.

Sitten näkyi sellainen rantakallio, joka voisi olla Mörskyn mailla. Rakennukset ovat aikoinaan sijainneet noin 200 metriä rantaa ylempänä kallion päällä. Vanha valokuva apunamme löysimme aivan samannäköisen kallion. Metsä vain oli kasvanut ja muuttanut maiseman.

Paavo tutki tienoota, otti valokuvia ja mietiskeli, miten rakennukset olivat sijainneet. Ihan kaikkea emme saaneet täsmäämään, mutta sydän sanoi, että paikka oli oikea. Söimme eväitä, kävimme uimassa ja ihastelimme kesää. Vain mäkäräiset ja monet muut ötökät olivat riesanamme.

Kolmituntisemme aikana emme nähneet yhtään ihmistä, emme kuulleet mitään hurinaa. Vain käki kukkui, linnut lauloivat, perhoset lentelivät ja hyttyset ini-

Paavo, Hannele ja Antonina-mummo Rouhiaisella Pohjiin kylässä kesäkuussa 2005.

sivät. Oli täydellinen rauha. Kun palasimme samaa reittiä takaisin, oli linja-auto odottanut meitä muutaman minuutin. Olimme siis osanneet arvioida ajan kulun ja matkan pituuden aivan oikein.

Pohjiin kylässä

Toinen päivä oli jo illassa, ja vielä yksi kohde, Pohjiin kylä oli käymättä.. Siis

heti ruoan jälkeen nousimme Hannun autoon ja lähdimme kohti Lopottia. Kävelimme Pohjiin kylän raittia. Siellä näkyi vielä elämää. Naiset kantoivat vettä, lapset leikkivät ja pyöräilivät, nuoriso ajeli autoilla. Koiria, kissoja ja kanoja oli joka talon pihassa.

Paavon isoisän, Ville Rouhiaisien talo on yhä pys-tyssä. Paavo koputti oveen, ja ystävällinen mummo avasi sen. Mummo pyysi meidät sisään tsaijulle. Arkailien otimme kutsun vastaan. Paavolla oli siis mahdollisuus nähdä suvun kotitalo myös sisältä. Sinne Paavon isä Viljo oli tuonut Jennyn Kumolasta miniäk-si.

Talossa asuva mummo esittäytyi 83-vuotiaaksi Antoninaksi. Hetkessä vaihtui kotimekko kukikkaaksi kesämekoksi. Samassa alkoi myös tsaijuvesi porista, ja kupit olivat pöydässä. Koti oli todella siisti, ja uuni oli vielä alkuperäinen. Ulkona oli iso puutarha. Peruna oli istutettu, ja vanha sireeni kukki runsaana. Harmi, ettei yhteistä kieltä ollut. Olsi ollut mielenkiintoista

kuulla mummon elämästä.

Palatessamme Raholan koululle oikaisimme pelto-tietä ja lopun matkaa kuljimme peltojen poikki. Saimme kolhoosin suuren lehmikarjan peräämme. Onneksi lehmät pysähtyivät Heinjokeen juomaan, joten saimme pienen etumatkan.

Keltavästäräkit hyppelivät edestakaisin, käki kukkui, ja satakielet lauloivat. Ruisrääkkä, jota en ole moneen vuoteen kuullut, nari-si heinikossa. Kesä oli käsin kosketeltavasti läsnä.

Matkamme onnistui yli odotusten. Kiitos siitä Hannulle ja Laurille sekä kaikille matkakumppaneille. Toivottavasti ensi kesän Kurki-joki-juhlilla tavataan. Koska mikään ei ole aivan täydellistä, niin matkan ainoa harmi oli venäläisten ralli-kuskién harjoittelu Alhon tiellä viimeisenä yönä yhteen asti. Huumorilla siitäkin selvitettiin, vaikka pärinä rikkoi kauniin kesäyön tunnelman.

Leena Salonen
(o.s. Poutanen)
Alastaro Virttaa

Pohjiin kylän kulttuurimaisema 21.6.2005.

Neulakinna

Syyskuun ensimmäinen viikonloppu alkoi pilvisenä, kuitenkin poutaisena, vaikka pilvet roikkuivat alhaalla harmaansateisennäköisinä. Se tiesi Noormarkun ja Porin markkinoille ihmisten viihtyvyyttä.

Markkina-autot kuljettivat tunnin välein markkina-paikalta toiselle ja matkustavia riitti molempina päivinä. En tiedä, kuinka Porin silakkamarkkinat, sen paremmin kuin Noormarkun ”lyhyttavarakauppiaat-kaan” käärivät rahaa kokoon, sillä itse en matkustanut kumpaankaan suuntaan, vaan istuin ”opettajanpulpetissa” näyttämässä neulakintaan tekoa koleassa Kotiseututalossa.

Minut oli kutsuttu henkilökohtaisesti opettamaan neulakintaantekoa. Toimit-tajan käytyä kotonani teke-mässä juttua kyselivät, osasinko todellakin tehdä neu-

lalla käsinettä. Kun ei kuulemma muita löytynyt, niin tulin luvanneeksi.

Seuranani työnäytteitä antoivat villojen karstaa-ja (meidän murteella ”kartta-aja”), villalangankehrääjä ja matonkutoja. Valmiit kuteet oli leikattu vanhoista vaatteista kuten ennen vanhaankin. Meitä oli siis neljä ”taitajaa” näyttämässä nykyihmisille vanhaa käytännön työtä.

Matonkudonta näytti olevan tuttua jo nuoremmil-lekin. Mutta ihmetystä herätti vanhojen ja kuluneiden vaatteiden ”uusiokäyttö” matonkuteina. Nykyisin os-tetaan kuteet kaupasta ehkä jo valmiiksi leikattuinaakin. Kankaanluominen ja kangaspuihin laittaminen meni jo monilta yli ymmärryk-sen.

Neulakinna oli monille ihan tuntematon tekele, mutta oli paljon heitäkin,

jotka sanoivat: ”Kyllä mummo osasi!” Tämä antoi aiheita arvata, että aina-kaan yksi eli nykyinen sukupolvi ei hallitse taitoa. Eikä taida hallita oppitun-tini jälkeenkään, se kun oli niin vaikeaa. Innostuneita tai pikemminkin uteliaita oli jonoksi asti. Jotkut jopa koittivat opetellakin, mutta vain yksi taisi oppia, ja siitä oppijasta olen kiitolli-nen.

Kintaankärki, johonka ”oppilaani” tekivät ”työ-näytöksensä” koostuu monensortin mallista. Annoin jäädä siihen, koska työ ei riistäydy, kuten vartailla kudottaessa, vaan virheet voi myöhemmin purkaa pois.

Istuin pari päivää vetois-sassa pirtissä, ovet olivat avoinna. Palkaksi sain kun-nanjohtajalta likööri-karkin, yhden ihmisen oppimaan neulakintaan teon ja koti-

kyläni pojan soittamaan valssin ”Metsäkukkiä”.. Tuo valssi oli osuvasti meidän häävalssimme lähes 60 ajastaikaa sitten. Yhtä kau-niisti haitarista kimposi metsäkukat kuin silloin kauan sitten. Olen nöyrän onnellinen kokemastani.

Neulakintaan teon olen opettanut myös tyttärelleni ja veljeni tyttärelle. Toivot-tavasti hekin jatkavat tätä vanhaa tekotapaa, joka oli ennen vanhaan jokaisen karjalaisnaisen hallinnassa.

Ihmisjoukon seurattessa työtäni kuului vain toteamus: ”Kyllä mummo osasi.” Kyllä mummot ovat osaavia. Onneksi ikää tulee jokaiselle lisää, ehkä tule-vissakin ”mummoissa” on osaavia runsaammin, nyt kun tulevat taas vanhat osaamiset arvoonsa. Opet-tellaan. Iloista ja viihtyisää syksyä kaikille opiskelijoille, toivoo

Aino Koppi

Kaislat tuulessa

Palas muistiin kodin rantaveet,
miss veneet oli ennen keinuneet.
Kaislat hiljaa tuules heiluivat,
ne peitti rehevinä tutut ulapat.

Oli maisemat siel paljon muuttuneet,
kun kauan asujat oli puuttuneet.
Ei mikään siellä enää ennallaan,
vain tyhjyys täyttää rantamaan.

Mä hiljaa tuttuun rantaan astelin
ja varpaat rantaveteen kastelin.
Taas tänne tulin nyt mä takaisin,
nää muistot kanssasi nyt jakaisin.

Mä tunsin ilon, onnen rinnassani,
kun olla sain taas täällä juurillani.
Nää hetket täällä ovat yhtä juhlaa,
kun luonto kauneuttaa meille tuhltaa.

Terttu Ketola

Miss Michigan Crystal Hayes pääsi jutun kirjoittajan Urpo Heinosen kainaloon. Crystal on 25-prosenttisesti suomalainen ja ylpää juuristaan, kuten kuvasta näkyy.

Onnistuin töiden lomassa lähtemään suomalaisten Michiganiin järjestämille suurjuhille. Kiersimme Ontario-järven yläpuolitse kanadalaiseen Sudbryn kaupunkiin, jossa yövyimme. Aamulla teimme ostoksia Skandinavia-leipomossa. Muun muassa Auran ja Turun sinappia lähti pari laatikkoa mieheen kotiin vietäväksi.

Takaisin USA:n puolelle tulimme St. Mariessa. Kaverini hieman töppäsi ja ajoi rajanylityspaikassa puomille punaisten läpi ennen aikojaan ja ilman kutsua. Tästä tullimies ei tykännyt ja rupesi kyselemään kaikenlaista, vaikka olemme molemmat Amerikan kansalaisia ja näytimme ajokorttimme. Hän kyseli pitkään kaikkea ja vielä, missä olemme syntyneet. Kaveri sanoi, että Suomessa. Passia ei koskaan kysytty, siitähän se olisi näkynyt.

Meidät ohjattiin sivuun ja pantiin seisomaan nurkassa sillä aikaa, kun auto tutkittiin kolmen poliisin voimin. Eihän siinä mitään, vähän ihmettelivät, kuka tarvitsee niin paljon sinappia. Toivottivat hyvää matkaa Marquetteen.

Selvisimme ajoissa perille seuraamaan avajaisparaattia, joka olikin mahtava. Osanottajia oli ympäri mannerta. Suomesta oli lentänyt 300 hengen seurue, minun serkkuni Jarmo Peura Teuvalta mukaan lukien.

Näin kotoisesti suomen kielellä meidät toivotettiin tervetulleiksi Pohjois-Michiganin yliopiston alueelle. Huom. jälleen sinivalkoiseksi maalattu penkki.

Tuoleja oli avajaisparaatin kulkureitin varrelle sijoitettu paikoitellen satojen metrien matkalle. Kaikki tuolit oli maalattu sinivalkoisin värein.

Kanadan ja Amerikan suomalaisten Suurjuhlat

Marquette Michiganissa 10.-14. elokuuta

Vapaaehtoiset olivat maalanneet yli 3 000 tuolia sinivalkoisin värein. Moneen oli tallennettu suvun historia siitä asti, kun ensimmäinen isoisä tälle mantereelle astui. Tuolit oli levitetty katujen varsille, ja niitä oli paikoittain satoja metrejä. Koko tämä tapahtuma oli Pohjois-Michiganin yliopiston campuksella. Yhtään Heinosen nimeä en tuoleissa nähnyt. Heikkisiä näin useampiakin.

Ohjelmaa oli paljon joka päivälle ja urheilua myös kuten kesäjuhlille kuuluu. Itse osallistuin saappaanheittoon, mutta en selvinnyt loppukilpailuun. Teimme pitkiä päiviä, jotta ehdimme nähdä mahdollisimman paljon. Joka ilta oli

myös tanssit, joihin piti tietysti ottaa osaa. Orkestereita oli monta Suomesta soolisteineen, mutta hyvin käy näiltä takäläisiltäkin yhtyeiltä suomalaisen musiikki.

Minulle jäi kaunis kuva sieltä suomalaisalueelta. Kaupunkien ja maaseudun siisteys oli mieleenpainuva. Myös ihmisten kiireettömyys ja ystävällisyys. Suuri ero siihen, mihin olen totunut täällä New Yorkin lähistöllä 35 vuotta asuessa. Kaikki viisi suurta järveä tulivat nähdyiksi, tosin ne vaikuttavat enemmän mereltä kuin järveltä, kun toista rantaa ei näy. Yhdessä niistä eli Lake Michiganissa kävin uimassakin, vesi oli kylmää.

Alueella asuu myös paljon norjalaisia ja ruotsalaisia. Heistä ja suomalaisista on paljon vitsejä ja niitä kuuli joka paikassa. Suomalaisista on Toivo ja Eino aina päächaractereinä. Siellä myytiin myös Toivo ja Eino -merkistä grillisostetta. Sitä piti ostaa tuliaisiksi kotiin.

Eräs Skandinavia-vitsi

Kaupungissa oli iso tulipalo, ja kaikki palokunnat hälytettiin. Ensimmäisenä ehtivät ruotsalaiset. Sata metriä tulipalosta he löivät jarrut lukkoon ja letkut ulos. Minuutin päästä tulivat norjalaiset ja tekivät saman jutun.

Hetken päästä ehtivät suomalaiset paikalle ja ajoivat suoraan tuleen. Ei aikaakaan, kun tuli on sammutettu. Se teki kaupunginjohtajaan niin syvän vaikutuksen, että hän päätti antaa suomalaiselle palokunnalle 1 000 dollarin lahjoituksen.

Suomalaisten päällikkö Toivo otti lahjoituksen vastaan. Ojentaessaan lahjoi-

tusta kaupunginjohtaja kysyi, mihin palokunta aikoi rahan käyttää, johon Toivo vastasi: ”En tiedä, mihin se kaikki käytetään, mutta jarrut me korjaamme ensimmäiseksi.”

Päivän puheenaihe

Haluaisin kommentoida sitä New Orleansin tulvaa, mikä on suuri puheenaihe täällä. Ensinnäkin miksi ihmisen rakentaa talonsa 7 000 vuotta vanhan liejun päälle, mistä kovaa pohjaa ei löydy? Miksi ihmiset eivät lähteneet evakkoon,

vaikka osavaltion kuvernööri neljä päivää ennen määräsi lähdettäväksi? Silloin vielä siihen oli mahdollisuus.

Arviolta 250 000 ihmistä kieltäytyi lähtemästä. Onkohan syynä se freedom (vapaus valita), pyhä saattomuus vai rotu, joka etelän valtioita pääasiassa asuttaa. Herra heidän sielujaan auttakoon. Uhrien lukumäärää ei koskaan tulla saamaan selville.

Terveisiä sinne Suomeen,

Urpo Heinonen

Komeasti sinivalkoisin värein maalattu tuoli.

Lahdessa uusitaan torstaina 22. syyskuuta yleisötilaisuus, jossa arkkitehti, intendentti Juha Lankinen kertoo sanoin ja kuvin talvisodan jälkeisen välirauhan ajan Viipurista, kun kaupunki oli Neuvostoliiton miehittä-mä. Ensimmäinen esitys elokuussa täytti kirjaston salin ja jätti yli 70 henkilöä vielä ulkopuo-lle.

Talvisodan aselevon jäl-keen suomalaiset joukot alkoivat vetäytyä Viipurista 15. maaliskuuta 1940 kello 10.00 alkaen. Sopimuksen mukaan vetäytyminen uuden rajan taakse tapahtui seitsemän kilometrin päivä-vauhdilla. Ensimmäinen vetäytymispäivä oli kylmä ja tuulinen.

Seuraavana päivänä Le-ningradista höyrysi Viipu-riin sotapäälliköiden ja puoluejohtajien kuvilla va-rustettu juna. Siinä saapu-via tervehti Viipurin ase-malla venäjänkielinen teks-ti: “Viipuri on meidän”. Ju-nassa oli myös Terijoen hal-litusta talvisodan aikana johtanut Otto Ville Kuusi-nen.

Viipuriin tutustuneelle valtuuskunnalle selitettiin Torkkelinkadun varrella asuneen rikkaita suomalaisia, joiden hyödyksi laita-kaupungilla asuneet köyhät raatoivat. Taloissa pistäy-tyessään valtuuskunnan jä-senet moittivat sitä, että pa-koon lähteneet suomalaiset olivat särkeeneet astioita ja turmelleet sisustoa lähties-sään. Viipurin jälkeen val-tuuskunta vieraili valloite-tussa Ensossa.

Neuvostoliiton joukot aloittivat myös kaatuneit-tensa hautaamisen. Rinta-makirjeenvaihtajan mukaan haudat merkittiin suomalai-silta hautausmailta otetuilla hautakivillä ja niiden osilla.

Välirauhan Viipuri -yleisö-tilaisuus uusitaan Lahdessa

O. V. Kuusinen vieraili valloitetussa Viipurissa

Viipurin valloittajat rautatieaseman pihassa. Puna-armeija räjäytti aseman vetäytyessään kaupungista kesällä 1941.

Vaalit Viipurissa

Venäläistietojen mukaan Leningradin ja Viipurin vä-linen puhelinlinja saatiin toimintaan jo 27.3.1940. Kaupunkiin alettiin asentaa tuhansia kaiuttimia, joilla uusia asukkaita valistettiin. Näiden kaiuttimien välityk-sellä käskettiin kaupunki tyhjentää, kun suomalaiset joukot lähestyivät Viipuria kesällä 1941.

Korkeimman neuvoston kokous Moskovassa sai kuulla maaliskuun viimei-senä päivänä 1940 keskus-komitean sihteerin A. A. Zhdanovin katsauksen, jon-ka mukaan osia Suomesta

on liittynyt Neuvostoliit-toon. Neuvostoliiton arkis-totietojen mukaan Viipuri-sa alkoi kiireinen jälleenra-kentamisen hyörinä. “Rait-tiuden taloon” kunnostet-tiin neuvostoklubi. Neuvos-toarkistojen mukaan suo-malaisaikana talossa vietti-vät aikaansa porvarit öisis-sä kesteissään.

Neuvostoliitossa oli vaa-lipäivä 16. kesäkuuta 1940. Sen kunniaksi paikallinen tupakkatehdas laski liik-keelle savukemerkin nimel-tä “Neuvostolainen Viipu-ri”.

Viipurin linna koristel-tiin vaalien kunniaksi. Ik-

kuna-aukoissa loistivat pu-naiset tähtikuviot ja ulko-seinille ripustettiin ehdok-kaiden suuria kuvia.

“Rakennettu” liiketalo

Asukkaita värvättiin eri puolilta Neuvostoliittoa tal-visodan jälkeiseen Viipu-riin erilaisilla kampanjoilla. Kevään korvalla muuttaja-ehdokkaat alkoivat vähen-tyä. Etenkään maatalousvä-estö ei halunnut muuttaa kotoaan vallattuun Karja-laan.

Viipurin korjaustöihin lähetettiin rakentajia. Nämä rakentajat ovat kuvailleet kokemuksiaan neuvostoar-

kistojen asiakirjoihin. Yksi kirvesmiehistä kertoi kat-selleensa jonkin entisen suomalaisviraston tammi-sia peiliovia. Paikalle saa-pui työprikaatin johtaja, joka määräsi repimään ja polttamaan ne pihassa. Nii-den tilalle tuotiin kehnomat ovet Leningradista. Tammiovet muistuttivat lii-kaa suomalaisuudesta.

Talvisodan jälkeisen Vii-purin jälleenrakentamisesta Neuvostoliitto levitti kuva-materiaalia kansainvälisten tietotoimistojen kautta. Yh-dessä kuvista esitellään kor-kea liiketalo, jonka kuva-teksti kertoo olevan esi-

merkki jälleenrakentamisen riipeydestä.. Tosiasiassa ku-vassa on suomalaisen va-kuutusyhtiön toimitalon työmaa, jonka suomalaiset aloittivat ennen talvisotaa.

Konserttitalo ei toteutunut

Viipurissa oli ennen so-taa suunnitteilla monia mer-kittäviä rakennuskohteita. Komean konserttitalon pii-rustukset ja pienoismalli olivat valmistuneet. Talon toteuttamisen katkaisi talvi-sota.

Viipurin rakennustaiteel-lisesti merkittävä rautatie-asema jäi vain vähän vauri-oituneena Neuvostoliiton haltuun. Puna-armeija rä-jäytti aseman vetäytyessään kaupungista kesällä 1941. Sodan jälkeisessä Suomen historiassa räjäyttämisestä on vaiettu ja kerrottu vain aseman tuhoutuneen sodas-sa.

Lahdessa oli elokuussa esillä historiallinen Wiipu-ri-näyttely. Sen vieraskirja kertoo ihastelevista ja lii-kuttuneista kannanotoista: “Kuinka hienon kaupungin me menetimmekään.” “Millainen Viipuri olisi-kaan, jos se olisi yhä Suo-men?” “Vanhempani ovat Viipurista. Nyt näin millai-nen kaupunki todella oli.”

Näyttelyssä kävi vieraita ympäri Suomea ja suoma-laisia Australiasta ja USA:sta. Näyttelyä on pyy-detty Karjalatalolle Helsin-kiin ja Tampereelle. Karja-latalon vähäinen kuvasei-näkkeiden määrä estää näyttelyn järjestämisen siellä.

Välirauhan aika Viipu-ri-sa. Arkkitehti, inten-dentti Juha Lankinen kertoo sanoin ja kuvin torstaina 22.9. klo 18.00 Lahden kaupunginkir-jasto-maakuntakirjas-ton auditorio, Kirkko-katu 31, Lahti.

joitain eläinten ruhonosia, jotka olivat siinä pakkases-sa. Siitä ne pojat hakkasivat kappaleita siihen suureen pataan, josta keittivät itsel-leen varmaan perunasop-paa.

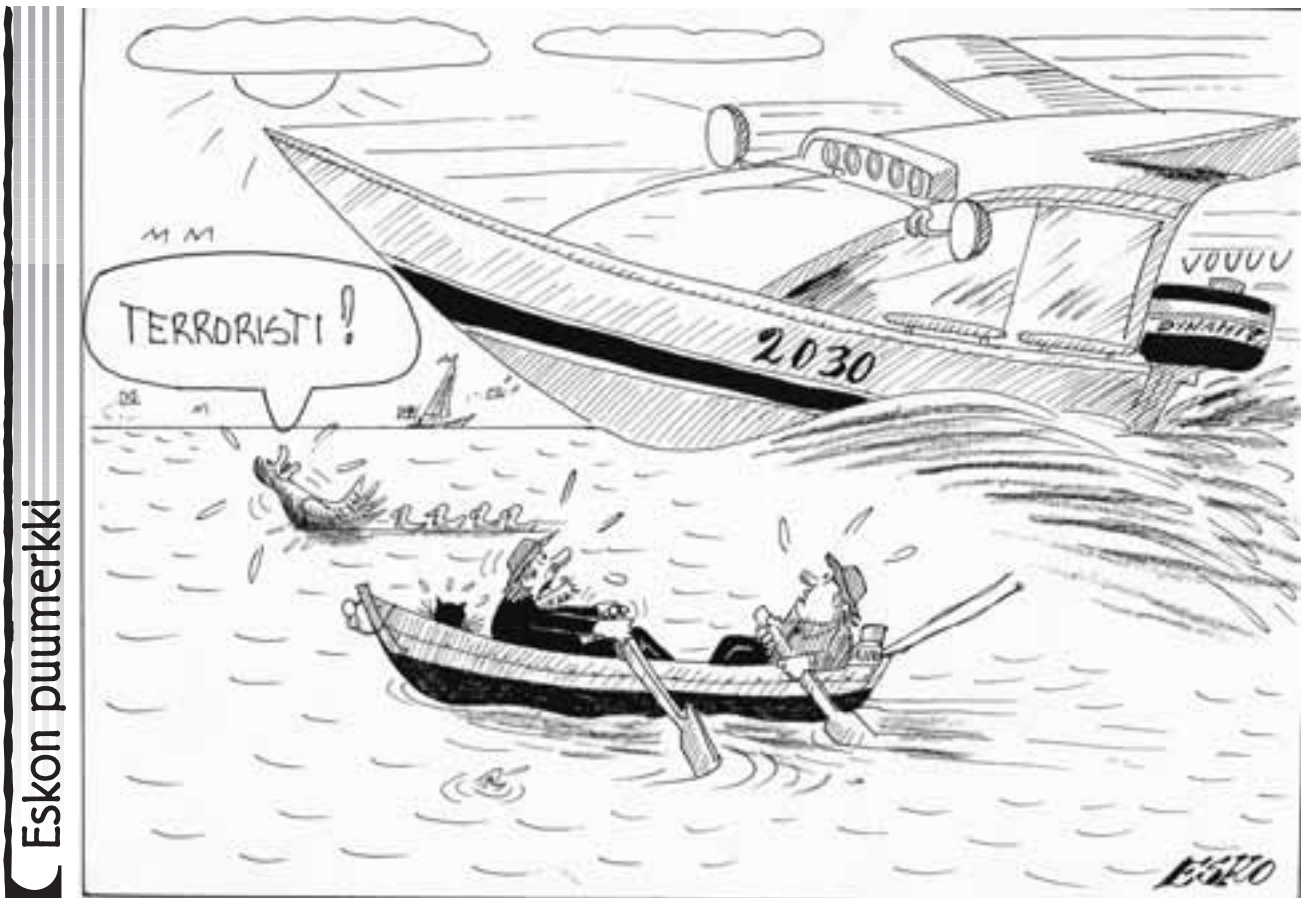
Ei se touhu oikein mieli-lyttävältä tuntunut, mutta kyllähän silläkin hengissä pysyi. Vähän pahalta se tuntui, mutta kyllä sen ym-märsi, kun oli kysymykses-sä vihollisvaltion sotavan-git. Kaikilla meilläkin oli puutetta melkein kaikista elintarvikkeista, mutta ei meidän sentään tarvinnut syödä kylmäneitä perunoi-ta. Niissä tunnelmissa hiih-telimme kotiin, ja lyhyt tal-vipäivä painui iltaan.

Mustapörssi alkaa

Sota vain jatku, ja siihen oli yritettävä tottua. Ei sii-hen kokonaan tottunut, mutta sen kanssa oli opitta-va elämään. Siihen kuului-vat kaiken muun lisäksi

kaikkien tarvikkeiden puu-te ja kahvin ja sokerin sään-nöstely. Säännöstelemällä kulutusta saatiin edes pie-net annokset hyvin monelle suomalaiselle tärkeitä nau-tintoaineita.

Samalla alkoi myös sala-kauppa eli mustapörssi vä-hän kerrassaan saada jalan-sijaa. Kun kaupoista alkoi-vat loppua monet ruokata-varat, ryhdyttiin niitä hake-maan suoraan niiden tuotta-jilta eli maalaisserkuilta, sillä kaikki maataloustuo-teetkin oli määrätty sään-nöstelyn alaisiksi tuotteiksi. Se tarkoitti sitä, että kaikki maataloustuotteet piti luo-vuttaa halpaan hintaan yh-teiseen kulutukseen, lukuun ottamatta niitä mitä katsot-tiin tarvittavan omaan kulu-tukseen. Se taas houkutteli niin paljon kuin mahdollis-ta myymään suoraan kulut-tajalle, jotta saisi edes vä-hän rahaa oman talouden tarpeisiin.

SIMPLY CLEVER

SE ON TÄÄLLÄ: UUSI OCTAVIA COMBI 4X4

Suomen teillä sää on mitä on - onneksi auton voi valita. Uusi Skoda Octavia Combi 4x4 on kuin suunniteltu meidän olosuhteisiimme. Tervetuloa kellen kuninkaaksi.

Skodan myynti kasvaa muita kärkimerkkejä nopeammin*

70 % myynninkasvu 2005 kertoo selvää kieltä Skodan suunnasta - käynnissä on jo kolmas huikean menestyksen vuosi. Skoda onkin noussut Suomen 10 eniten myydy automerkin valittuun joukkoon.

Skoda Octavia
Alk. 23 590€ (sis.toimituskulut)

Skoda Octavia Combi 4x4
Alk. 33 590€ (sis.toimituskulut)

Yhdistetty EU-kulutus ja CO₂-päästöt 5.0-8.4 l/100km, 135-202 CO₂ g/km

* Lähdekeskus / rekioinnit 1-

UUSI OCTAVIA COMBI 4X4 ENSIESITTELYSSÄ LA 17.9 KLO 10 - 14 JA SU 18.9 KLO 12 - 15

**MELLILÄN
Auto oy**

Lamminkatu 39 LOIMAA Puh. (02) 7636 710 www.mellilanauto.fi

Joko syksyä tää on

Omenapuitten oksat roikkuvat
alaspäin omenain painosta.
Auringonkukkia kasvava sarka
vieressä tien kukkii keltaisin kukin.

Siksi kyselen, joko syksyä on tämä,
kun harmaat pilvet seilaa taivaalla,
että päiväkin on hämärä.
Elämässäni on ainakin syksy, koska
ikää karttuu vuosien kuluessa.

Siitä on jo kauan, kun toistamiseen
kotoa lähdimme sieltä Karjalasta
tänne läntiseen Suomeen.
On se elämä vain täälläkin jatkunut
ja jatkuu edelleen siihen asti,
kunnes on aika lähteä pois,
kun se viimeinen kutsu saapuu.

Sehän on meillä kaikilla edessä kerran.
Näin sanoo nyt,

Annakaisa

KukkaBox

Puh. 762 2669

Vastapäätä Loimaan
Aluesairaala

TILAA RurkiJokelainen

Koulukuja 7
32200 Loimaa
Avoinna: Ti & Pe klo 9–14
puh. (02) 762 2551
Matkapuh. 050-521 3336

MUSIIKKIVÄEN PALVELUPAIKKA LOIMAAN MUSIIKKI

Puh. 7622 950,
Oikokatu 3
Avoinna: ma-pe 10-17.30 la 10-14.00

KOULULUOKAT / SEURAT Ansaitkaa 700 €!

Myydellä helposti
myytäviä tuotteitamme!

Soita: 010-850 47 90

LAATUA EDULLISUUTTA AMMATTILAISELTA

- Kellohuoltopalvelu
- Käsikaiverrukset
- Konekaiverrukset
- Korukorjaus/
- kivi-istutustyöt
- Sormuksien
- valmistus
- Ja nyt myös
- lasikaiverrus

KAIKKI PAIKAN PÄÄLTÄ

KELLOLIIKE
Juhani Lankinen Ky
Kauppalankatu 2, Loimaa
Puh. (02) 763 2760
(Kaupungintaloa vastapäätä)

Asianajajia

ASIANAJAJA
on asianajajaluetteloon hyväksytty lakimies, jolla on säädetty kokemus ja taito. Asianajajan toimintaa valvovat Asianajajaliitto ja oikeuskansleri. Asianajotoimistot hoitavat myös maksuttomia oikeudenkäyntejä ja oikeusturva-asioita.

Asianajotoimisto HEIKKI RANTANEN

Varatuomari
Julkinen kaupanvahvistaja
Kauppalankatu 9–11 B, Loimaa
p. (02) 762 2888, fax 762 2313
heikki.rantanen@kolumbus.fi

Asianajotoimisto JARI HEIKMAN OY

Asianajaja,
varatuomari Jari Heikman
varatuomari Kaarina Nylamo
varatuomari Katri Nieminen
Turuntie 8–14, II krs. Loimaa,
puh. (02) 762 4400, fax 763 1301
jari.heikman@aatsto.inet.fi
www.heikman.com

ONKS TIETOO VASTAUKSET

1. vuonna 1995
2. Tiber
3. 384 400 km
4. 5,2 miljoonaa

5. Rauno Saari
6. Fatiha
7. lämpimien syyspäivien jakso
8. vuonna 1952
9. sai surmansa lento-onnettomuudessa vuonna 1961
10. 3.1 miljoonaa

ERLUND-talo

Hengittävä hirsitalo. Rakenteissa ei muoveja eikä epäorgaanisia aineita. Englannin MTV:n valinta Suomen edustajaksi Grand Designs-ohjelmaan.

Asu terveellisesti, hengitä vapaasti unelmiesi talossa, Erlund-talossa!

MELLILÄN HIRSITYÖ
Ysitie 345, 32300 MELLILÄ
Kotimaan myynti:
Juhani Eklund p. 0400-530 979
e-mail: myynti@erlund-house.com

Erikoishammasteknikko

EHT-
liiton
jäsen

MARKO ROSENDAHL

Vastaanotto Heimolinnankatu 14 Loimaa

Ajanvaraus puh. (02) 763 1179

LOIMAAN VIIALAN KONDITORIA-KAHVIO

Kauppalankatu 2, puh. 763 2001
Avoinna: Ma – pe 8.30–17

Tarjoukset voimassa: perjantai - lauantai 16. - 17.9.2005.

Enemmän valinnanvaraa arkeen ja juhlaan!

**Atria Porsaan
ulkofilee** n. 1,5 kg

5,95

kg

**Atria Hunajamarinoidut
broilerin fileesuikaleet**
400 g (7,48 kg)

2,99

rasia

**Spar Peruna-sipuli-
sekoitus** 500 g (1,00 kg)

1,00

2 p

Valio Ruokakerma
2 dl (3,45 l)

0,69

prk

**Ingman Pohjan Poika
kermajuusto** 1 kg

5,99

Fazer Suklaalevyt
200 g (8,45 kg)

Uutuus:
Marianne crisp

1,69

kpl

**Appelsiini-
tai omena-
täys-
mehu** 1 l

0,30

3 prk /talous

**Juhla
Mokka
kahvi**
500 g (4,98 kg)
1/talous

2,49

pkt

SPAR

Porsaan UUNILIHA

2,99

kg

**Ecuadorin
Eldorado banaanit**

1,39

kg

Alko
762 2062

nonstop parturi
040-765 7028

Naisellista muotia
Loimaa
762 2848

**Kahvila
Hilja**
762 4432

**LOP-
Kultapiste**
763 2150

Olgatar
762 1413

**Ritvan
ja Olin
Ei-
ne-
keitä**
76368520

SPAR LOIMAA
Kauppias Sami Toivonen
puh. (02) 763 6850
ma - pe 7-21, la 7-18

**Ruokakauppa
Sinun makuusi**

SPAR

Karjalaiset iltamat

7.10.2005 klo 19.00
Heimolinna Loimaa

OHJELMA:

- yhteislaulu: Karjalaisten laulu, esilaulajana Markku Ahokas
- Evakon laulu, Anita Repo
- tervetulosanat, Eino Hyvönen
- karjalankielistä laulua, Aila Suihko, säestää Markku Ahokas
- kanteleen soittoa, musiikin tohtori Arja Kastinen
- runonlausuntaa, Sirkka Lukka
- Loimaan Karjalakuoro, johtajanaan Armi Haatanen
- Karjalaismummo lausuu runon, Aila Suihko
- lauluohjelma, Anita Repo
- kanteleen soittoa, Arja Kastinen
- yhteislaulu: Karjalan kunnailla

VÄLIAIKA

- tanssia Markku Ahokkaan orkesterin tahdissa
- buffetti ja karjalaisia tuotteita myynnissä

Loimaan Seudun Karjalaseura ry

Pääsymaksu 5 euroa